

Bijlage 4 Rapportage RI&E en maatregelen Werf Ootmarsum

Wat staat er in dit rapport?

Dit rapport bevat de resultaten van de risico-inventarisatie en -evaluatie en de maatregelen die zijn ingevuld om gevonden knelpunten aan te pakken.

Dit rapport bevat uitsluitend informatie over de onderwerpen (modules) die geselecteerd waren voor deze RI&E en die voldoen aan de criteria die zijn opgegeven bij het genereren van dit rapport. Het kan daarom zijn dat de nummering niet doorloopt.

Proces

De risico-inventarisatie en -evaluatie is in de volgende stappen verdeeld:

- Inventariseren: alle vragen beantwoorden op basis van observatie, raadpleging van relevante personen en beschikbare informatie.
- Evalueren: voor elk knelpunt bepalen hoe hoog het risico is (risicoklasse).
- Maatregelen: bij elk knelpunt één of meer maatregelen formuleren om het risico te verkleinen. De maatregelen vormen samen het plan van aanpak.
- Het Plan van Aanpak is aangevuld met bevindingen uit de zgn. Fysieke Rondgang

Methode van risico-evaluatie

Risicoklassen zijn bepaald voor knelpunten die in de inventarisatiefase naar voren kwamen. Het systeem schreef bij elk knelpunt de risico-evaluatiemethode voor.

In deze evaluatie zijn de risicoklassen direct ingevuld/bepaald.

RIE

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
58	58/58 (100%)	16/58 (27,6%)	16/58 (27,6%)	0

6 Keuring, onderhoud en inspectie

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
3	3/3 (100%)	2/3 (66,7%)	2/3 (66,7%)	0

6.1 Keuring

6.1.1 Worden alle arbeidsmiddelen (gereedschappen, machines, voertuigen, hef- en hijsmiddelen, transportwerktuigen) periodiek gekeurd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Arbidsmiddelen (gereedschappen, machines, voertuigen, hef- en hijsmiddelen, transportwerktuigen) moeten bij aflevering voldoen aan minimale veiligheidseisen. Dit is te zien aan de CE-markering. Maar afhankelijk van het gebruik kan slijtage optreden. Daarom is periodieke keuring noodzakelijk. De periodiciteit is onder andere afhankelijk van hoe gevaarlijk een arbeidsmiddel is en hoe groot de kans is op slijtage. Voor heftrucks, kranen en takels, liften en hefbruggen geldt een jaarlijkse keuring door een deskundige. Dit kan de leverancier zijn.

6.1.2 Worden elektrische handgereedschappen en elektrische apparatuur periodiek gekeurd en onderhouden volgens NEN 3140?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Om de mogelijkheid tot elektrocutie, kortsluiting en brand zo veel mogelijk te voorkomen dienen de elektrische handgereedschappen en elektrische apparatuur te worden gekeurd en onderhouden volgens NEN 3140. Afhankelijk van de mate van gebruik en de omgeving waarin ze worden gebruikt varieert dit van elk jaar tot één keer in de zeven jaar.

6.1.3 Worden hijsmiddelen met toebehoren jaarlijks gekeurd en onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Onder hijsmiddelen met toebehoren vallen: kranen, takels, kettingen, hijsbanden etc. Dit onderhoud moet aantoonbaar zijn bijvoorbeeld in een kraanboek. Er zijn voorschriften voor de deskundigheid van degene die de keuringen uitvoert en de manier waarop de middelen moeten worden onderhouden. Dit is na te vragen bij de leverancier.

6.1.4 Worden hoogwerkers jaarlijks gekeurd en onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Dit onderhoud moet aantoonbaar zijn bijvoorbeeld in een logboek. Er zijn voorschriften voor de deskundigheid van degene die de keuringen uitvoert. Dit is na te vragen bij de leverancier.

6.1.5 Worden liften jaarlijks gekeurd en onderhouden?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Liftonderhoud moet door een daarin zich gespecialiseerd en erkend bedrijf worden uitgevoerd. Het onderhoud moet aantoonbaar zijn.

6.1.6 Zijn er met betrekking tot 'Keuring' overige knelpunten geconstateerd?

Antwoord: ja Knelpunt: ja Risico: laag

Toelichting bij antwoord

Sommig afgekeurd materiaal en materieel staat nog opgesteld in de loods.

Maatregel

Voer materiaal af op het moment dat het is afgekeurd en laat het niet langer staan. Dat voorkomt dat er dan alsnog gebruik van kan worden gemaakt.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Deze materialen worden opgeruimd	nvt	1 juni 2017	1 juli 2017	1 juli 2017	Onbepaald

6.2 Onderhoud

6.2.1 Worden afzuiginstallaties jaarlijks onderhouden en filters tijdig vervangen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Om onnodige blootstelling van medewerkers aan gevaarlijke stoffen of dampen te voorkomen dienen afzuiginstallaties op elk moment in goede staat te zijn.

6.2.2 Worden kopieerapparaten periodiek onderhouden volgens voorschrift van de fabrikant?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij slecht onderhouden kopieerapparatuur bestaat de kans dat er veel tonerdeeltjes vrijkomen, die overigens niet met het blote oog te zien zijn. Deze deeltjes worden ingeademd en komen dan in de longen terecht. Een ander gevaar is de vorming van onnodig veel ozon wat vermoeidheid en hoofdpijn kan veroorzaken.

6.2.3 Wordt de verwarmingsinstallatie jaarlijks onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

6.2.4 Wordt het airco- of luchtbehandelingsysteem jaarlijks onderhouden en worden de filters vervangen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Zorg voor jaarlijks onderhoud van het airco- of luchtbehandelingsysteem en ook voor regelmatige vervanging van de filters.

6.2.5 Wordt de elektrische installatie periodiek gekeurd en onderhouden?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: hoog

Toelichting bij antwoord

Er is geen installatieverantwoordelijke aangesteld.

Maatregel

Er moet een installatieverantwoordelijke worden aangesteld.

De wetsteksten zijn nogal algemeen gesteld. Komt erop neer dat de gemeente als werkgever verplicht is om te zorgen voor:

- veilige installaties. Dit staat beschreven in artikel 3.4 van het Arbobesluit.
- veilige uitvoering van werkzaamheden. Dit staat beschreven in artikel 3.5 van het Arbobesluit.

Om het bovenstaande te waarborgen kunnen we gebruik maken van de normen die NEN 3140

aangeeft. Hierin is uitgewerkt op welke wijze het elektrisch veiligheidsrisico hanteerbaar kan worden gemaakt. Daarbij zijn de volgende zaken van belang:

1.organisatie: voer een risicoanalyse uit per installatie en maak personen verantwoordelijk voor bepaalde risico's als installatieverantwoordelijke of werkverantwoordelijke en bepaal ook wanneer, welke onderhouds- en inspectiewerkzaamheden door wie mogen worden uitgevoerd (laat dit bepalen door de aan te stellen installatieverantwoordelijke in overleg met de werkverantwoordelijke (beide minimaal MTS niveau WEB-4) en laat dit vastleggen in een aanstellingsbesluit voor degenen die de werkzaamheden uitvoeren). De installatieverantwoordelijke is verantwoordelijk voor de elektrische installatie en de elektrische arbeidsmiddelen die in het bedrijf worden gebruikt. Dit gaat zowel over de veiligheid maar ook over de bedrijfszekerheid van de elektrische installatie. De werkverantwoordelijke geeft leiding aan onderhoudspersoneel en is verantwoordelijk voor het veilig uitvoeren van werkzaamheden. Hij zorgt in overleg met de installatieverantwoordelijke onder andere voor veilige procedures die voor de werkzaamheden benodigd zijn. Hij zorgt, en is daarvoor ook verantwoordelijk, dat het personeel wordt geïnstrueerd over mogelijke gevaren en risico's.

2.werkprocedures: bepaal op welke manier werkzaamheden uitgevoerd mogen worden en laat dit vastleggen door de werkverantwoordelijke in concrete werkprocedures. Bepaal tevens wanneer periodieke inspecties moeten worden uitgevoerd, om te controleren of risico's daadwerkelijk geborgd zijn. Dit laatste is een verantwoordelijkheid van de installatieverantwoordelijke.

3.persoonlijke beschermingsmiddelen: bepaal welke persoonlijke beschermingsmiddelen noodzakelijk zijn en zorg dat deze toegepast worden (wederom laten vastleggen door de werkverantwoordelijke).

Voor kleinere installaties of installaties met een gering risico, kun je overwegen de functie installatieverantwoordelijke/werkverantwoordelijke te combineren.

Voor installaties waarvoor we derden hebben ingehuurd om het onderhoud te verzorgen: Aannemer verzoeken installatieverantwoordelijke aan te stellen en de bovengenoemde drie stappen te regelen voor de betreffende installatie. Dit zou ik dan voor bestaande contracten laten vastleggen in addendum bij onderhoudscontract (enkel verzoek tot aanstellen installatieverantwoordelijke voldoet niet). Als gemeente blijven we verantwoordelijk voor de technische staat van installaties die in ons eigendom zijn, dus periodiek navragen hoe het met dit onderwerp gesteld is blijft een must. Voor nieuwe contracten is e.e.a. vast te leggen in het bestek voor de betreffende aanbesteding.

Maatregel

Stel een installatie- en werkverantwoordelijke aan.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
- Er moet een installatie werk en verantwoordelijke aangewezen worden die binnen het team gebouwenbeheer valt.	Afdeling Administratie en beheer, team gebouwenbeheer	1 januari 2018	1 april 2018		Onbepaald
- NEM 3140 keuring op de locatie Denekamp. Dit moet 1x in de 10 jaar					

6.2.6 Worden roldeuren jaarlijks gecontroleerd en onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Ongevallen door uit de rails lopen of ongewild naar beneden komen van een roldeur dienen voorkomen te worden.

6.2.7 Worden automatische schuifdeuren, draaideuren en tourniquets periodiek gecontroleerd en onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Ongevallen door beknelling dienen voorkomen te worden.

6.2.8 Worden compressoren volgens voorschrift van de fabrikant onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

6.2.9 Worden ladders/(huishoud)trappen en/of (rol)steigermaterieel jaarlijks onderhouden en gecontroleerd op loszittende sporten, scheuren, beschadigde laddervoeten en/of te grote vervormingen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De eisen aan het onderhoud en de keuring (ook ten aanzien van de deskundigheid van degene die keurt) kunnen bij de leverancier worden opgevraagd.

6.2.10 Wordt de koelinstallatie jaarlijks onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Om onnodige blootstelling van medewerkers aan gevaarlijke stoffen of onbehaaglijke temperaturen te voorkomen dient de koelinstallatie op elk moment in goede staat te zijn.

6.2.11 Wordt de noodverlichting periodiek onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

6.2.12 Wordt de alarminstallatie jaarlijks onderhouden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

6.3 Inspectie

6.3.1 Worden de magazijnstellingen regelmatig gecontroleerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij controle van magazijnstellingen dient te worden gelet op:

- verzakkingen van de vloer;
- uitzakking van goederen;
- overbelasting;
- beschadigde staanders, schoorprofielen etc.

Zonder controle wordt de kans op ongevallen vergroot.

6.3.2 Wordt het goed functioneren van de veiligheidsvoorzieningen van de verschillende arbeidsmiddelen periodiek geïnspecteerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

6.3.3 Is een registratiesysteem voor het beheersen van de noodzakelijke keuringen, onderhoud en beproevingen van arbeidsmiddelen beschikbaar?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het gaat niet alleen om machines en gereedschappen, maar bijvoorbeeld ook om de blusmiddelen, de elektrische installatie en roldeuren. Het registratiesysteem bevat in elk geval:

- identificatie (naam of nummer van het apparaat);
- datum laatste keuring;
- datum eerstvolgende keuring;
- eventueel aangetroffen gebreken
- uitgevoerde reparaties.

6.3.4 Wordt voor de bij keuringen en inspecties geconstateerde tekortkomingen structureel een afspraak voor verbeteringen gemaakt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

7 Gebouwaspecten

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
9	9/9 (100%)	2/9 (22,2%)	2/9 (22,2%)	0

7.1 Bedrijfshulpverlening

7.1.1 Zijn de nooduitgangen en vluchtwegen vrij (niet geblokkeerd) en altijd te openen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Vrijhouden nooduitgangen/vluchtwegen:

- vluchtwegen en de toegang tot nooduitgangen moeten altijd vrij zijn;
- nooduitgangen moeten zonder hulpmiddelen te openen zijn en naar buiten toe open te draaien;
- het verdient aanbeveling om de nooduitgangen uit te voeren met een zogenaamde panieksluiting;
- nooduitgangen/vluchtwegen moeten voldoende breed zijn voor het aantal aanwezige personen.

7.1.2 Zijn de pictogrammen/markeringen en dergelijke ten behoeve van de aanduiding van nooduitgangen en vluchtwegen aanwezig en functioneel (duidelijk zichtbaar, niet versleten of defect)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De pictogrammen/markeringen van de nooduitgangen en vluchtwegen moeten altijd aanwezig en duidelijk zichtbaar zijn. Transparant verlichte markeringen moeten nog werken.

7.1.3 Zijn de benodigde blusmiddelen op de aangewezen plek aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het komt nog wel eens voor dat de blusmiddelen niet meer op de daarvoor bestemde plaats hangen. Bijvoorbeeld omdat dat men na het verven van de muur is vergeten om de brandblusser terug te hangen. In de norm NEN 4001 staat beschreven hoeveel blusmiddelen aanwezig dienen te zijn. Het aantal is onder andere afhankelijk van het brandrisico en het aantal mensen dat aanwezig kan zijn. Bij een groot risico is het vaak 1 brandblusser per 100 m² en bij een gering risico 1 per 300 m².

7.1.4 Zijn de plaatsen waar de BHV-middelen (zoals blusmiddelen en verbanddozen) zich bevinden met pictogrammen aangeduid?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

BHV-middelen worden aangeduid door vierkante of rechthoekige borden met een pictogram. Voor brandbestrijdingsmiddelen zijn dit rode borden met een wit pictogram en voor reddingsborden, waaronder het Eerste hulp bord, groene borden met een wit pictogram.

7.1.5 Knelpunten met betrekking tot 'Bedrijfshulpverlening', waar nog niet naar is gevraagd, kunnen hier worden vermeld.

Antwoord: ja Knelpunt: ja Risico: gemiddeld

Toelichting bij antwoord

De BHV-organisatie is niet specifiek getraind op of passend bij de werkzaamheden en taken die worden uitgevoerd op of vanaf de werf.

Maatregel

Richt de BHV-organisatie opnieuw in en train medewerkers meer op maat en wens.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
De BHV organisatie is opnieuw ingericht. Er is een behoefte geïnventariseerd en hierop is ingespeeld. Er zal jaarlijks een evaluatie plaatsvinden.	Afdeling BMO, team HRM	1 oktober 2017	1 oktober 2017		Onbepaald

7.2 Roken

7.2.1 Is het rookverbod in openbare ruimten aangegeven?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

In alle openbare ruimten is een algemeen rookverbod van toepassing.

7.2.2 Is voorkomen dat sigarettenrook waarneembaar is buiten de rookruimte?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Werknemers hebben recht op een rookvrije werkplek. Roken op het werk mag alleen in aparte rookruimten. Werkgevers mogen hiervoor een aparte rookruimte inrichten, maar dit is niet verplicht. Een rookruimte moet afsluitbaar zijn. Buiten de rookruimte mag er geen hinder van tabaksrook zijn.

7.3 Inrichting

7.3.1 Zijn alle plaatsen voor bezoekers toegankelijk voor rolstoelgebruikers?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan de toegankelijkheid van balies, spreekkamers, toiletten en trouwzaal. In het [Bouwbesluit 2012](#) zijn wettelijke eisen opgenomen aan de toegankelijkheid (breedte looppaden, aanwezigheid lift/hellingbaan, aanwezigheid toiletten). Het [Handboek Toegankelijkheid](#) is opgesteld door diverse belangengroeperingen en geeft uitgebreidere (niet wettelijke) richtlijnen voor de toegankelijkheid van gebouwen.

7.3.2 Zijn de vloeren en trap(pen) voldoende egaal en stroef zodat vallen, struikelen en uitglijden wordt voorkomen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan oneffenheden, drempels en plaatselijke gladheid, zowel in kantoorgebouwen als in zwembaden en sporthallen.

7.3.3 Zijn de ruimten vrij van uitstekende delen, waaraan men zich kan verwonden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

7.3.4 Zijn de vloeren in de werkruimten vrij van obstakels zoals losse snoeren, kabels, slangen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Indien er bijvoorbeeld losliggende elektriciteits snoeren over de grond liggen, bestaat de kans op val- en struikelgevaar. Houd vloeren daarom vrij van obstakels. Laat kabels, slangen etc. (voldoende hoog) bovenlangs lopen en zorg voor voldoende aansluitpunten.

7.3.5 Zijn hoogteverschillen duidelijk zichtbaar en veilig beloopbaar, ook met transportmiddelen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Hoogteverschillen die niet door medewerkers worden opgemerkt, kunnen tot verstappen en vallen leiden. Wanneer transportkarren over hoogteverschillen moeten worden verplaatst, leidt dit tot een hoge fysieke belasting. Op een vlakke baan kunnen transportmiddelen met minder kracht worden verplaatst.

7.3.6 Zijn alle trap(pen) voorzien van de noodzakelijke leuning(en)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Over het algemeen geldt dat trappen die een hoogteverschil van meer dan een meter overbruggen, aan minstens één kant een leuning moeten hebben. Zie voor meer informatie het [Bouwbesluit](#) (afdeling 2.5).

7.3.7 Zijn de elektrische voorzieningen in de werkruimte(n) in orde?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er zijn geen beschadigingen aan de elektrische voorzieningen, er is voldoende aarding, er zijn veilige aansluitingen (bijvoorbeeld verlengsnoeren), et cetera. Het uitgangspunt is dat de installaties voldoen aan NEN 1010 en gekeurd worden volgens NEN 3140.

7.3.8 Zijn er voldoende naar sekse gescheiden toiletten aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er gelden geen minimum eisen voor het aantal toiletten. Tot 1 januari 2007 golden de volgende aanwijzingen. Deze kunnen als richtlijn gehanteerd worden. Voor iedere vijftien of minder medewerkers per geslacht moet 1 toilet aanwezig zijn, waarbij de toiletten naar sekse gescheiden dienen te zijn. Voor mannen kan het aantal benodigde toiletten eventueel verminderd worden indien urinoirs aanwezig zijn die onderling gescheiden zijn door tussenschotten. Er kan dan volstaan worden met 1 toilet voor iedere 25 of minder mannen.

7.3.9 Zijn de toiletten voldoende schoon?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

7.3.10 Zijn de toiletten in goede staat?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

7.3.11 Is een ruimte beschikbaar waar medewerkers de pauzes kunnen doorbrengen. Deze ruimte is voldoende groot en is voorzien van voldoende tafels en stoelen.

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er dient een ruimte beschikbaar te zijn, waarin de medewerkers de pauze kunnen doorbrengen. Deze ruimte moet als pauzeruimte geschikt zijn: voldoende ruim bemeten en uitgerust zijn met voldoende tafels en stoelen.

7.3.12 Is er voor zwangere werknemers en voor werknemers die borstvoeding geven een afsluitbare, besloten ruimte beschikbaar?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Een rustruimte is een afsluitbare, besloten ruimte die gebruikt kan worden door zwangeren en door medewerkers die borstvoeding geven. De ruimte moet voorzien zijn van een al dan niet opvouwbaar bed of een rustbank.

7.3.13 Is er in de werkruimten voldoende daglichttoetreding?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er gelden geen minimum eisen voor raamoppervlakte in verband met toetreding daglicht. Tot voor kort golden de volgende aanwijzingen. Deze kunnen als richtlijn worden gehanteerd:

- de gezamenlijke oppervlakte van de lichtopeningen waardoor daglicht kan toetreden, moet ten minste gelijk zijn aan 1/20 deel van de vloeroppervlakte van de werkruimte;
- de daglichtopeningen mogen zich in de inwendige scheidingsconstructie van een ruimte bevinden. Dit betekent dat het daglicht mag binnenvallen via een andere ruimte waar wel direct daglicht binnenvalt. Deze andere ruimte mag overigens geen toiletruimte zijn;
- als redelijkerwijs niet aan de eisen voor daglicht kan worden voldaan, moet geprobeerd worden de minimumoppervlakte van 1/20 zo dicht mogelijk te benaderen;
- er hoeft geen daglicht binnen te treden, indien de aard van de werkzaamheden of de aard van het gebouw (bijvoorbeeld een gesloten winkelcentrum en dergelijke) dit niet mogelijk maakt;
- bij plaatsgebonden werk zal in de belangafweging van de 'redelijkerwijstoetsing' het aspect 'daglicht' extra zwaar wegen. Bij een mobiele functie of bij contact met burgers (bijvoorbeeld bij een receptie), zal het aspect 'daglicht' minder zwaar wegen.

Uitzicht naar buiten in werkruimten is sterk aan te bevelen. Indien dit niet mogelijk is, zorg dan voor voldoende pauzes in ruimten met uitzicht.

7.3.14 Is op alle plaatsen waar water verneveld wordt, voorkomen dat medewerkers kunnen blootstaan aan legionella?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Legionellabacteriën kunnen bijvoorbeeld voorkomen in besmet douchewater of in brandslangen in kantoorgebouwen, maar ook in andere gebouwen, zoals sporthallen, zwembaden en jachthavens. Mogelijke bronnen dienen te worden opgespoord. Na identificatie kunnen passende technische en organisatorische maatregelen worden getroffen. Maatregelen ter voorkoming/beperking van blootstelling aan legionellabacteriën zijn doeltreffend als het water in deze installaties minder dan 100 kolonievormende eenheden legionellabacteriën per liter bevat.

7.3.15 Is de orde en netheid voldoende?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Kantoor:

- worden bureaus na werktijd leeg achtergelaten?
- wordt er voldoende schoongemaakt?
- zijn er voldoende prullenbakken?

Locatie/Magazijn:

- wordt vervuild materieel na gebruik schoongemaakt?
- heeft alle materieel een vaste opslagplaats en bevindt het zich daar als het niet in gebruik is?
- wordt er voldoende schoongemaakt?

Werkplaats:

- wordt minimaal wekelijks schoongemaakt?

- worden na werktijd de werktafels en werkvloer zo veel mogelijk leeg achter gelaten?
- zijn er voldoende prullenbakken en afvalbakken voor gescheiden inzameling?
- worden gemorste producten direct opgeruimd?

7.3.16 Zijn de vloeren goed reinigbaar (bijvoorbeeld harde vloerbedekking in reproruimte)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer de vloer is voorzien van harde vloerbedekking kan deze beter worden schoongemaakt als er gemorst is. Denk hierbij aan bijvoorbeeld harde vloerbedekking in de reproruimte (bijvoorbeeld morsen van toner) of gecoatete betonvloer in de werkplaats (bijvoorbeeld morsen van olie).

7.3.17 Zijn glazen deuren en afscheidingen gemarkeerd?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer glazen deuren en afscheidingen niet gemarkeerd zijn, is het risico groter dat medewerkers en bezoekers hier tegen aan lopen en zo letsel oplopen.

7.3.18 Is de beschikbare oppervlakte in de werkruimten voldoende?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De benodigde oppervlakte is afhankelijk van wat erin staat en door hoeveel personen het gebruikt wordt. Het uitgangspunt is dat er voldoende werkruimte moet zijn om de werkzaamheden veilig te kunnen uitvoeren en er voldoende bewegingsruimte is voor de medewerkers. Dit geldt voor kantoren en voor andere ruimten. De beschikbare oppervlakte van de kantoren is gespecificeerd in NEN 1824. Deze is te bestellen via www.nen.nl. Enkele eisen van minimale gebruiksruimte (NEN 1824):

- voor iedere werkplek die meer dan 2 uur per dag gebruikt wordt door een of meerdere medewerkers 4 m²;
- voor een werkplek met LCD/TFT-beeldscherm 1 m²;
- voor een werkplek met een CRT-beeldscherm 2 m²;
- voor een lees/schrijfvak 1 m²;
- voor een vlak voor uitleg van tekeningen 2 m²;
- voor elke vrijstaande kast 1 m²;
- voor een verrijdbaar ladeblok 0,5 m²;
- voor vergaderruimte 2 m² per persoon;
- voor overlegruimte 1,5 m² per persoon.

7.3.19 Is er bij de zitwerkplekken (bijvoorbeeld balie, portiersloge) voldoende beenruimte?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij bijvoorbeeld balies en portiersloges kan er sprake zijn van onvoldoende beenruimte om een goede zithouding aan te nemen. De stoel kan dan niet goed onder het werkblad geschoven worden of er is onvoldoende ruimte om een rechte hoek te maken tussen boven- en onderbeen.

De vrije beenruimte moet minstens 70 cm hoog en 60 cm breed en diep zijn.

Ook kan het voorkomen dat er onder zitwerkplek spullen worden opgeslagen.

7.3.20 Staan midden- en/of hoog volume kopieerapparatuur en printers op de werkplek opgesteld?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Men onderscheidt drie soorten kopieerapparatuur en printers:

- laag volume: minder dan 5.000 kopieën/prints per maand;
- midden volume: 5.000 - 50.000 kopieën/prints per maand;
- hoog volume apparaten: meer dan 50.000 kopieën/prints per maand.

Aangeraden wordt om:

- hoog volume apparaten te plaatsen in de reproruimte en te voorzien van directe afzuiging;
- midden volume apparaten horen thuis in reproruimten of in goed geventileerde ruimten waar niet gewerkt wordt;
- laag volume apparaten kunnen eventueel in een goed geventileerd kantoorvertrek staan.

7.3.21 Zijn er in de serverruimte werkplekken waar medewerkers meer dan twee uur per dag verblijven?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Serverruimten zijn niet ontworpen als werkplek. De volgende aspecten kunnen ontoereikend zijn:

- daglichttoetreding;
- klimaatbeheersing;
- geluidniveau voor geconcentreerde werkzaamheden.

7.4 Was- en/of kleedgelegenheid

7.4.1 Zijn er binnen de locatie was- en/of kleedgelegenheden aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als er medewerkers binnen de organisatie blootstaan aan processen die vuil of stof veroorzaken, moeten zij de mogelijkheid hebben zich te wassen (bijvoorbeeld huisvuilbeladers of toezichhouders extern). Daarnaast bieden sommige organisaties was- en kleedgelegenheden aan, zodat medewerkers zich kunnen wassen en omkleden bijvoorbeeld voor de buitendienstmedewerkers en voor medewerkers die met de fiets naar het werk komen).

7.4.2 Is er binnen de locatie voldoende wasgelegenheden aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als er medewerkers binnen de organisatie blootstaan aan processen die vuil of stof veroorzaken, moeten zij de mogelijkheid hebben zich te wassen. Er moeten voldoende wasbakken (met warm en koud water) zijn, die functioneel zijn geplaatst en naar seksen zijn gescheiden. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden is een douche noodzakelijk. Deze moet voldoende ruim zijn, doelmatig ingericht en naar seksen gescheiden.

7.4.3 Indien werknemers zich in verband met hun werkzaamheden moeten verkleden, beschikt de locatie dan over aparte kleedruimten met daarin afsluitbare kledingkasten?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als medewerkers werkkleding dragen, dan moeten er naar seksen gescheiden kleedruimten beschikbaar zijn. In de kleedruimten kan kleding afgesloten worden bewaard.

7.4.4 Zijn de was- en/of kleedgelegenheden voldoende schoon?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

7.4.5 Zijn de was- en/of kleedgelegenheden in goede staat?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

7.4.6 Is voorkomen dat medewerkers hun vervuilde (werk)kleding mee naar huis nemen om te wassen?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer medewerkers vervuilde (werk)kleding mee naar huis nemen, kunnen degenen die de was doen daarbij worden blootgesteld aan biologische agentia en/of gevaarlijke stoffen.

7.7 Rijdend materieel

7.7.1 Is in het gebouw rijdend materieel (bijvoorbeeld hef- of reachtrucks, elektrische palletwagen, veegmachines of electrokarren) aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Rijdend materieel (bijvoorbeeld hef- of reachtruck, elektrische palletwagen, veegmachines of electrokarren) kunnen aanwezig zijn in bijvoorbeeld de werkplaats, het magazijn of het archief.

7.7.2 Is aanrijdgevaar door rijdend materieel tot een minimum beperkt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Deze vraag is van toepassing wanneer sprake is van rijdend materieel (hef- en/of reachtrucks). Door hef- en/of reachtruckverkeer kunnen gevaarlijke situaties ontstaan. Vooral doordat hef- en reachtrucks niet gehoord worden door het hoge achtergrondgeluid, in combinatie met het ontbreken van aparte rijpaden, onoverzichtelijke kruispunten etc. De voornaamste maatregelen om gevaarlijke situaties door hef- en/of reachtrucks te voorkomen zijn:

- voldoende vrije ruimte, zodat aparte rijpaden mogelijk zijn en bijvoorbeeld hef- en/of reachtrucks niet op werkplekken komen;
- spiegels op onoverzichtelijke punten;
- rijdend materieel voorzien van een duidelijke claxon, eventueel ook van een zwaailicht;
- rijdend materieel alleen laten gebruiken door voldoende opgeleide chauffeurs;
- werkdruk voldoende voorkomen;
- de rijsnelheid strikt beperken, in de buurt van werkplekken tot maximaal 5 km/uur.

7.7.3 Voldoet de opstelling van acculaders aan de eisen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan accu's van hef- en pallettrucks. Voor de opstelling van acculaders gelden aparte eisen:

- acculaadapparatuur moet aanrijdingsvrij zijn opgesteld;
- er moet instructie bij acculaders aanwezig zijn;
- er dient voldoende ventilatie aanwezig te zijn om vrijgekomen waterstofgas af te voeren;
- de elektrische installatie dient op gezette tijden gecontroleerd te worden;
- er is een rook- en vuurverbod;
- er dient een oogspoelvoorziening aanwezig te zijn;
- handschoenen en gelaatbescherming dienen beschikbaar te zijn.

N.B voor sommige acculaders zijn aangepaste, minder strenge eisen.

7.7.4 Worden dieselheftrucks uitsluitend buiten gebruikt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er zijn veel technische en organisatorische oplossingen te bedenken om de blootstelling aan diesel-uitlaatgassen te beperken. De ingrijpendste en beste maatregel is het vervangen van de dieselmotoren door elektromotoren en/of LPG aangedreven motoren. De overheid heeft vervanging van veroorzakers van kankerverwekkende stoffen in het algemeen verplicht gesteld. Pas als blijkt dat vervanging technisch onmogelijk is, mag een minder ingrijpende maatregel van een lager niveau worden getroffen. Andere maatregelen zijn:

- roetfilter: roetfilters zijn soms nog duurder dan de motor zelf en moeten bovendien periodiek worden gereinigd om verstopping te voorkomen (het zogeheten regenereren);
- afzuiging;
- voldoende ventilatie van de ruimte.

Ten slotte dient de motor om de uitstoot van roetdeeltjes laag te houden, goed te worden onderhouden. Dit is vooral van belang voor de verstuivers. Deze dienen goed gecontroleerd en afgesteld te worden.

7.8 Opslag Gevaarlijke stoffen

7.8.1 Is er in het gebouw een opslag voor gevaarlijke stoffen aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als er een opslag voor gevaarlijke stoffen is, dan gelden hiervoor aanvullende eisen. Gevaarlijke stoffen zijn alle producten die voorzien zijn van een gevaarsymbool.

7.8.2 Zijn de gevaarlijke stoffen conform de PGS 15 richtlijn opgeslagen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor het opslaan van gevaarlijke stoffen bestaan richtlijnen. Afhankelijk van de aard van de stoffen is de wijze van opslag en de toegestane hoeveelheid per opslagplaats gemaximeerd. Voorts dienen de opslagplaatsen aan een aantal criteria te voldoen. Het gaat hierbij onder andere om:

- de mate van brandwerendheid;
- de wijze van ventilatie;
- de compartimentering;
- de elektrische installatie;
- beschikbaarheid van blusmiddelen;
- oog- en nooddouches.

Voor opslag van explosiegevaarlijke stoffen en gebruik van apparatuur in explosiegevaarlijke atmosfeer gelden de regels van [ATEX 95](#) en [ATEX 137](#).

Voor PGS 15 geldt over het algemeen een ondergrens voor de opslag van gevaarlijke stoffen van 50 kg of liter. Met uitzondering van:

- bijtende stoffen: 250 kg of liter;
- Carcinogene/Mutagene/Reprotoxische stoffen: 1 kg of liter.

Wel moeten deze stoffen nog steeds verantwoord worden opgeslagen. Dat betekent dat opslag niet op de werkvloer mag plaatsvinden, tenzij het om een werkvoorraad gaat.

7.8.3 Zijn alle opslagplaatsen voor gevaarlijke (afval)stoffen voldoende geventileerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Ter voorkoming van gezondheidseffecten of explosies dienen opslagplaatsen van gevaarlijke (afval)stoffen permanent op de buitenlucht te zijn geventileerd.

7.8.4 Zijn de vloeibare gevaarlijke stoffen op of in lekbakken van voldoende grootte geplaatst?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Lekbakken zorgen voor opvang bij morsen of lekkage. Hierdoor wordt gevaar voor de omgeving beperkt. Afzonderlijke lekbakken voor bijvoorbeeld zuren, logen en brandbare afvalstoffen beperken de kans op gevaarlijke reacties. Lekbakken moeten voldoende groot zijn om bij incidenten de totale voorraad op te vangen.

7.8.5 Is bij de opslag gevaarlijke stoffen een oogspoelvoorziening aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Zorg voor een oogspoelmogelijkheid, liefst aangesloten op de waterleiding. Als dit niet mogelijk is, kan gekozen worden voor een oogspoelfles. Deze moet wel regelmatig vervangen worden. Zorg daarom voor een periodieke controle van de oogspoelfles.

7.8.6 Is bij opslag of werkplekken waar sprake is van grote hoeveelheden bijtende of brandbare vloeistoffen een nooddouche aanwezig?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer met grote hoeveelheden bijtende of brandbare vloeistoffen wordt gewerkt, is een nooddouche noodzakelijk

7.9 Werkplaats

7.9.1 Zijn werkputten/smeerputten voldoende gemarkeerd en afgeschermd en worden ze na gebruik dicht gelegd?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Werkputten en smeerputten kunnen een belangrijk valgevaar vormen. Daarom moeten ze zo goed als mogelijk dichtgelegd worden en duidelijk gemarkeerd zijn.

7.9.2 Zijn stalplaatsen voor voertuigen voldoende voorzien van beveiliging bij ongewild achteruitrijden?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

-

7.9.3 Is in de wasstraat voor voertuigen een éénrichtingsverkeer ingesteld?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

-

7.9.4 Zijn de elektrische voorzieningen van de machines in orde?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Hierbij moet gedacht worden aan:

- beschadigingen;
- onvoldoende aarding;
- onveilige aansluitingen (bijvoorbeeld verlengsnoeren die permanent worden gebruikt).

Vereist is dat de machines gekeurd zijn conform NEN 3140. Aanvullend daarop is het van belang dat dagelijks gewaakt wordt voor beschadigingen. En dat in geval van beschadigingen direct actie wordt genomen.

7.9.5 Is al het perslucht gereedschap aan de netzijde voorzien van een veiligheidsnippel, waarmee de druk wordt ontlast alvorens de slang ontkoppeld wordt?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: hoog

Toelichting

Dit ter voorkoming van letsel als gevolg van het terugslaan van de slang wanneer deze ontkoppeld wordt. Denk daarbij aan blaasmondstukken, luchtboren, -sleutels en dergelijke.

Maatregel

Zorg ervoor dat al het persluchtgereedschap aan de netzijde wordt voorzien van een veiligheidsnippel.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
					Onbepaald

7.9.6 Is bij draaiende motoren binnen voorzien in een directe afzuiging aan de uitlaat?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Uitlaatgassen van verbrandingsmotoren zijn irriterend en schadelijk (onder andere door stikstofoxiden of koolmonoxide). Dieselrook is kankerverwekkend. Draaiende motoren in binnen situaties moeten daarom zo veel mogelijk voorkomen worden. Bij onderhoudswerkzaamheden is dit niet altijd mogelijk. Het afzuigen van uitlaatgassen direct op de uitlaat is een goede methode om blootstelling aan uitlaatgassen en dieselmotoremissie te verminderen.

7.10 Buitenterrein

7.10.1 Is er een buitenterrein aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er zijn arbo aspecten die specifiek van belang zijn voor buitenterreinen.

7.10.2 Is het buitenterrein voldoende egaal, toegankelijk voor rolstoelgebruikers en verkeersveilig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen.

7.10.3 Is het buitenterrein voldoende verlicht?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen.

8 Binnendienst, beeldschermwerk

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
1	1/1 (100%)	0/1	0/1	0

8.1 Beeldschermwerk

8.1.1 Wordt er in de regel meer dan 2 uur per dag beeldschermwerk verricht?

Antwoord: nee Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Meer informatie en praktische tools over het onderwerp beeldschermwerk kunt u vinden op de pagina van [beeldschermwerk](#) of bij de [Arbocatalogus Beeldschermwerk](#) van het A+O fonds Gemeenten.

9 Binnendienst, veiligheid

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
6	6/6 (100%)	1/6 (16,7%)	1/6 (16,7%)	0

9.1 Arbeidsmiddelen

9.1.1 Wordt er met arbeidsmiddelen gewerkt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het werken met machines en gereedschappen kan risico opleveren.

9.1.2 Geschiedt de bediening van machines uitsluitend door daarvoor aangewezen en opgeleide medewerkers?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Dit is vooral een aandachtspunt bij ziekte en vakantie. Voorkomen moet worden dat tijdelijk te onervaren mensen aan de machines werken. Het gaat hierbij om medewerkers in werkplaatsen, maar ook om bodes (inbind- of snijapparatuur), medewerkers van zwembaden en sporthallen, catering- en schoonmaakmedewerkers, et cetera.

9.1.3 Zijn ten aanzien van de aanwezige machines, schriftelijke instructies opgesteld hoe veilig en gezond te werken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het is van belang dat goede veiligheidsinstructies zijn opgesteld. Door de instructies schriftelijk vast te leggen, beschikt iedereen over dezelfde informatie. Daarnaast heeft de werkgever de mogelijkheid om aan te tonen dat instructies daadwerkelijk zijn verstrekt.

9.1.4 Zijn de machines voorzien van een Nederlandse, en zo nodig ook voor anderstaligen begrijpelijke handleiding?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor CE-gemarkeerde machines is de leverancier verplicht om een deugdelijke Nederlandstalige handleiding te leveren. Behalve dat de handleiding Nederlandstalig is, is het belangrijk dat deze (met werkinstructies), ook in de begrijpelijke voertaal beschikbaar zijn.

9.1.5 Zijn bedieningsmiddelen van de machines veilig, duidelijk zichtbaar en herkenbaar uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk bij bedieningsmiddelen aan knoppen, schakelaars, controlelampen en beeldschermen. Hierbij gelden onder andere de volgende verplichtingen:

- de teksten bij bedieningsmiddelen zijn in het Nederlands opgesteld;
- de noodschakelaar is niet als een verzonken knop, maar paddenstoelvormig uitgevoerd;
- voor de gebruiker is het direct duidelijk en logisch welke handeling leidt tot welke actie van de machine.

Voor CE-gemarkeerde machines is de leverancier verplicht hiervoor te zorgen.

9.1.6 Zijn van de machines alle bedieningsmiddelen goed bereikbaar?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk bij bedieningsmiddelen aan knoppen, noodstoppen, schakelaars, controlelampen en controleschermen.

9.1.7 Zijn de elektrische voorzieningen van de machines in orde?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Hierbij moet gedacht worden aan:

- beschadigingen;
- onvoldoende aarding;
- onveilige aansluitingen (bijvoorbeeld verlengsnoeren die permanent worden gebruikt).

Vereist is dat de machines gekeurd zijn conform NEN 3140. Aanvullend daarop is het van belang dat dagelijks gewaakt wordt voor beschadigingen en dat in geval van beschadigingen direct actie wordt genomen.

9.1.8 Zijn bij alle machines, alle bewegende of draaiende delen afdoende afgeschermd, waardoor plet- of knelgevaar van lichaamsdelen afdoende wordt voorkomen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Overal waar zich bewegende of draaiende delen bevinden (bijvoorbeeld rollen) moeten deze door veiligheidsschermen voldoende zijn afgeschermd om plet-, snij- of knelgevaar van lichaamsdelen te voorkomen. Op deze regel zijn geen uitzonderingen van toepassing. Voorts geldt dat deze beveiligingen niet makkelijk moeten kunnen worden verwijderd. Dit moet alleen mogelijk zijn met behulp van speciaal gereedschap (bijvoorbeeld een sleutel), tenzij:

- in het geval van opklapbare veiligheidsschermen of ?schermen;
- deze zijn voorzien van een goed werkende elektronische beveiliging.

Ook als veiligheidsschermen bij aanschaf niet aanwezig waren, moeten ze alsnog worden aangebracht.

9.1.9 Zijn de messen van de snijmachines afgeschermd?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De messen van de snijmachines (bijvoorbeeld in de repro) dienen te worden afgeschermd, om snijwonden te voorkomen.

9.1.10 Zijn hete delen afgeschermd of voorzien van waarschuwingssignalen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan warmhoudplaten, koffiezetapparatuur en hete lampen.

9.1.11 Zijn de machines beveiligd tegen omvallen of verschuiven?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

9.1.12 Zijn bij machines alle (wegklapbare) veiligheidskappen, -schermen, -luiken, -deuren et cetera voorzien van een goed werkende elektronische beveiliging?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het overbruggen van een beveiliging geldt als een ernstige overtreding.

9.1.13 Zijn de beveiligingen op de machines deugdelijk, sabotageveilig en worden deze daadwerkelijk toegepast?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Sabotageveilig kan onder andere inhouden dat de beveiliging niet gemakkelijk kan worden overbrugd.

9.1.14 Starten de machines alleen door het uitvoeren van een speciale handeling?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als een machine is uitgevallen door bijvoorbeeld een stroomstoring, dan mag deze machine niet vanzelf weer opstarten zodra elektriciteit weer beschikbaar is.

9.1.15 Zijn voor het stopzetten van de machines bedieningsknoppen aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Een noodstop geldt bijvoorbeeld niet als normale knop om een machine mee uit te schakelen!

9.1.16 Zijn de machines voorzien van voldoende, goed werkende noodstopvoorzieningen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Noodstopvoorzieningen dienen vanaf elke positie waarbij aan de machine gewerkt wordt, snel en makkelijk bereikbaar te zijn. Dit impliceert dat soms op meerdere plaatsen op de machine een noodstopvoorziening aanwezig moet zijn. Een treklijn kan bij een grote installatie worden toegepast. Voor een aantal machines (zoals motorkettingzagen) geldt dat deze onmiddellijk stil moeten staan als de bediening wordt losgelaten.

9.1.17 Worden machines alleen gebruikt voor het doel waartoe deze ontworpen zijn?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

9.1.18 Kunnen schoonmaak- en/of onderhoudswerkzaamheden bij alle machines/apparatuur, op een veilige manier worden uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk onder andere aan:

- het moeten verrichten van onderhoud of schoonmaakwerkzaamheden aan apparaten terwijl deze niet spanningsloos zijn (per ongeluk inschakelen is mogelijk)
- het moeten verrichten van onderhoud aan machines terwijl deze in werking zijn;
- slecht bereikbare situaties (valrisico als gevolg van klimmen/klauteren, beknelling) etc.

9.1.19 Is de paternoster voorzien van een noodstop?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Met behulp van de noodstop kunnen de draaiende delen van de paternoster worden stilgezet.

9.1.20 Zijn de elektrische voorzieningen in natte omstandigheden afgeschermd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer water in contact komt met bijvoorbeeld open stopcontacten, kan kortsluiting en brand optreden. Denk aan speelruimtes van keukens, maar ook aan wasstraten en zwembaden.

9.2 Hijs- en hefmiddelen

9.2.1 Worden er met hijs- en hefmiddelen gewerkt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het werken met hijs- en hefmiddelen kan risico's opleveren.

9.2.2 Worden hijswerkzaamheden, bijvoorbeeld met een bovenloopkraan of takels, uitsluitend uitgevoerd door daartoe aangewezen en geïnstrueerde personen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

9.2.3 Is er een instructie ten behoeve van het verrichten van hijswerkzaamheden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan gebruik van een autolaadkraan of een takel.

9.3 Gladde vloeren

9.3.1 Zijn er gladde vloeren, denk bijvoorbeeld aan net gedweilde vloeren of vloeren van zwembaden en sporthallen?

Antwoord: nee Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het werken op gladde vloeren kan risico's opleveren.

9.4 Werken op geringe hoogte (< 2,5 meter)

9.4.1 Wordt voorkomen dat medewerkers op trapjes of opstapjes moeten klimmen om hoger gelegen spullen te pakken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer de documenten binnen reikhoogte worden geplaatst, is het niet nodig dat medewerkers op trapjes klimmen.

9.4.2 Zijn er voldoende veilige opstapjes om hoger gelegen materialen te kunnen bereiken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor werkzaamheden zoals het vervangen van lampen, pakken van archiefmappen, schoonmaken van ramen, ophangen van slingers en inspectie van het plenum boven het systeemplafond, moeten hulpmiddelen worden gebruikt om er goed bij te kunnen. Bureaustoelen op wielen zijn hiervoor ongeschikt.

9.5 Werken op hoogte (> 2,5 meter)

9.5.1 Wordt er op hoogte, dat wil zeggen hoger dan 2,5 meter, gewerkt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Werken op hoogte (>2,5 meter) kan risico's opleveren.

9.5.2 Worden werkzaamheden op hoogte (>2,5 meter) veilig uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Afhankelijk van de hoogte en andere omstandigheden zijn maatregelen vereist om veilig op hoogte te kunnen werken. Voorbeelden zijn:

- aanbrengen van deugdelijk hekwerk;
- gebruik van een veilige steiger;
- gebruik van een hoogwerker;
- gebruik van een rolsteiger;
- gebruik van persoonlijke valbeveiliging door geoefende medewerkers.

9.5.3 Hebben medewerkers die op hoogte (> 2,5 m) moeten werken bij indiensttreding en bij herhaling een instructie gehad?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Werkzaamheden op ladders zijn voorbeelden van werken op hoogte (> 2,5 m).

9.5.4 Wordt bij werken op hoogte het gebruik van ladders vermeden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

In principe dient laddergebruik vermeden te worden. Alleen als de organisatie kan aantonen (met een gerichte risico-inventarisatie) dat het echt niet anders kan, is laddergebruik toegestaan. Anders dient bijvoorbeeld van een hoogwerker gebruik te worden gemaakt.

9.5.5 Is, indien gebruik gemaakt wordt van werkbakken, een instructie aanwezig?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

- werkbakken waarin werknemers worden vervoerd met bijvoorbeeld een heftruck of hijskraan mogen slechts enkele keren per jaar ingezet worden voor maximaal 4 uur achtereen;
- rekening moet worden gehouden met de maximale belasting van het hefwerktuig;
- de bedieningsplaats moet permanent bezet zijn;
- maximale rijsnelheid is 2,5 km/uur;
- medewerkers beschikken over doeltreffende communicatiemiddelen.

9.5.6 Zijn er met betrekking tot 'Werken op hoogte (> 2,5 meter)' overige knelpunten geconstateerd?

Antwoord: ja Knelpunt: ja Risico: laag

Toelichting bij antwoord

Het tuigje dat behoort bij dakwerkzaamheden bevindt zich ver van het stijgpunt naar het dak.

Maatregel

Hang het materiaal waarmee men zich beveiligen kan op in de nabijheid van het stijgpunt. Hang daar ook een veiligheidsinstructie bij.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Teamleiders werf	nvt	April 2017	April 2017	April 2017	Onbepaald

9.7 Laswerkzaamheden

9.7.1 Vinden laswerkzaamheden plaats?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij laswerkzaamheden kunnen specifieke risico's optreden.

9.7.2 Wordt bij lassen altijd de elektrische veiligheid vooraf goed gecontroleerd (goede aarding en dergelijke)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

9.7.3 Zijn gasflessen altijd voldoende geborgd tegen omvallen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Borging door middel van een ketting.

9.7.4 Wordt na het lassen de druk van de gasleidingen/slangen altijd ontlast?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

9.7.5 Wordt bij lassen altijd een laskap en beschermende kleding gebruikt van het juiste type?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Vooral bij puntlassen wordt wel eens 'vergeten' de laskap en goed beschermende kleding te gebruiken. Risico's zijn lasogen, lasspatten op de armen, het gezicht of zelfs in de ogen, huidverbranding (afhankelijk van lasproces) en een te hoge blootstelling aan lasrook. Belangrijk is dat het glastype voldoende bescherming biedt, afgestemd op het lasproces.

10 Binnendienst, fysieke belasting

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
2	2/2 (100%)	1/2 (50%)	1/2 (50%)	0

10.1 Algemeen

10.1.1 Wordt in geval van tilwerkzaamheden voorkomen, dat per persoon lasten van meer dan 23 kg zonder hulpmiddelen moeten worden getild?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Risico's van zwaar tillen zijn klachten over en aandoeningen van de rug en schouders. Zwaar tilwerk kan bijvoorbeeld voorkomen bij tillen van losse dozen, kisten en zakken. Tillen kan ook voorkomen tijdens instructies van kinderen (zwembad, sporthal) en het tillen van de toestellen. De grens van 23 kg tillen is alleen van toepassing bij het tillen onder optimale omstandigheden. Als de omstandigheden niet optimaal zijn, is het maximaal te tillen gewicht lager. Een snelle beoordeling kan worden uitgevoerd [met tools van het A+O fonds](#)

Onder tillen in optimale omstandigheden wordt verstaan:

- Staan;
- tilhoogte rond heuphoogte;
- last tegen het lichaam (met onder andere. voldoende beenruimte);
- last recht voor het lichaam (rug niet gedraaid);
- last is goed vast te pakken (geen scherpe randen, pols in redelijke stand);
- niet of zo weinig mogelijk lopen met de last;
- de last niet meer dan 25 cm in verticale richting verplaatsen;
- effen, niet gladde vloer;
- de last is stabiel.

Voorbeelden van zwaar tillen zijn onder andere:

- tillen van pakketten of dozen (repro, receptie, bode, portiersloge, archief of opslag)
- tillen en verplaatsen van meubilair (schoonmaak);
- tillen van ketels met soep of koffie, bladen serviesgoed (catering);
- tillen van kratten met (fris)dranken (catering);
- tillen van toestellen en kinderen (zwembad of sporthal).

10.1.2 Wordt voorkomen dat medewerkers zware lasten moeten dragen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij het tweehandig dragen van lasten groter dan 23 kg, wordt de richtlijn overschreden. Voor eenhandig dragen geldt 6 kg als grens, bij frequent eenhandig dragen zijn gewichten groter dan 4 kg te zwaar.

10.1.3 Wordt voorkomen dat medewerkers zware lasten moeten duwen of trekken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Zware duw- en trekwerkzaamheden kunnen leiden tot aandoeningen van spieren en gewrichten, vooral in de schouderregio.

Duw- en trekkrachten kunnen worden gemeten en worden uitgedrukt in N(ewton).

Bij incidenteel duwen en trekken is de maximale duw- en trekkracht 30 N. Bij continu duwen en trekken is de maximale duw- en trekkracht 20 N.

Voorbeelden van duwen en trekken zijn onder andere:

- duwen of trekken van karren (schoonmaak, catering, repro, bode, archief of opslag);
- duwen of trekken van (papier)containers (schoonmaak, opslag of intern transport)
- verplaatsen kasten, tafels en stoelen (opslag of intern transport)
- verplaatsen gymtoestellen, matten en banken (sporthal)

10.1.4 Wordt voorkomen dat medewerkers in een ongunstige houding (gebogen/gedraaide rug- en/of nek, knielend, hurkend) moeten werken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De volgende richtlijnen mogen voor de rug niet worden overschreden:

- achterover gebogen rug (rughoek <math><0^\circ</math>);
- 60° voorovergebogen rug;
- meer dan minuut achtereen met meer dan 20° gebogen rug;
- meer dan 4 minuten achtereen met gebogen rug van 0° tot 20°;
- alle werkzaamheden met gedraaide rug (rotatie).

De volgende richtlijnen mogen voor de nek niet worden overschreden:

- 25° voorovergebogen ten opzichte van de rug;
- achterover gebogen nek;
- draaiing om lengteas.

De volgende richtlijnen mogen voor de benen niet worden overschreden:

- staan: meer dan 4 uur per dag en/of meer dan 1 uur achtereen;
- zitten: meer dan 7 uur per dag en/of meer dan 2 uur achtereen;
- meer dan 3 min/uur staan waarbij de knieën meer dan 45 graden gebogen zijn;
- meer dan 3 min/uur hurken;
- meer dan 3 min/uur op een been staan.

Voorbeelden van ongunstige werkhouding zijn onder andere:

- telefoneren waarbij de telefoonhoorn tussen hoofd en schouder wordt geklemd;
- gebruik van hulpmiddelen die vaak worden gebruikt maar buiten handbereik liggen, denk bijvoorbeeld aan een rekenmachine;
- omhoog kijken of gedraaide houding bij contact met bezoekers (receptie, balie, spreekkamers of portier);
- gebogen en/of gedraaide rug tijdens schoonmaakactiviteiten (dweilen of stofzuigen);
- gebogen en/of gedraaide rug tijdens werkzaamheden in de catering (uitserveren en ophalen serviesgoed, vaatwasmachine laden, bereikbaarheid in vitrine, kasten of kassawerkplek);
- reiken, bukken, knielen en gedraaide werkhouding door matige bereikbaarheid van de materialen (opslag, intern transport, repro, bode, archief, receptie, kassawerkplek, sporthal, of zwembad);
- langdurig staan of zitten (receptie, portiersloge, archief, kassawerkplek, repro of toezicht houden zwembad);
- schuin opgestelde beeldschermwerkplek (receptie, kassawerkplek, portier).

10.1.5 Wordt voorkomen dat medewerkers langdurig, onafgebroken toezicht moeten houden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Afwisseling is belangrijk te voorkomen van fysieke klachten door eenzijdige houdingen of bewegingen. Ook in het kader van 'alert blijven' is afwisseling van belang. Afwisseling kan gerealiseerd worden door: wisselen van toezichtsplek (bijvoorbeeld diepe bad, instructiebad, peuterbad); wisselen van positie (zittend / staand); afwisselen van werkzaamheden (toezicht, kassawerk, schoonmaakwerk).

10.1.6 Wordt voorkomen dat er repeterende bewegingen worden uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Herhaalde soortgelijke relatief kortdurende bewegingen van de armen en handen, komen vaker dan twee keer per minuut voor.

10.1.7 Worden (alle) medewerkers (periodiek) geïnstrueerd over goede (gezonde) til- en werkhoudingen?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: gemiddeld

Toelichting

Een richtlijn voor de frequentie waarmee de instructie herhaald moet worden is minimaal 1 keer per 2 jaar.

Maatregel

Instrueer medewerkers op de werkplek over een goede (gezonde)til- en werkhouding.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
					Onbepaald

11 Binnendienst, fysische factoren

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
3	3/3 (100%)	1/3 (33,3%)	1/3 (33,3%)	0

11.1 Algemeen

11.1.1 Ervaren de medewerkers de omgevingstemperatuur in de werkruimten binnen doorgaans als behaaglijk?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Hinder van warmte kan onder andere worden ondervonden door:

- een over het algemeen te hoge omgevingstemperatuur (in kantoren, maar bijvoorbeeld ook in zwembaden of keukens);
- hitte-afgifte van apparatuur, zoals bijvoorbeeld in spoelkeukens;
- dat onvoldoende zonwering beschikbaar is (men zit in de zon);
- dat men te dicht bij een verwarming werkt.

Hinder van kou kan onder andere worden veroorzaakt door:

- dat de capaciteit van de verwarming te kort schiet;
- koude raamoppervlakten;
- openstaande (buiten)deuren.

Bij klachten eerst nagaan in welke situaties de klachten optreden: bijvoorbeeld 's zomers of bij een bepaalde windrichting. Dan is het beter na te gaan welk type maatregel zin zou kunnen hebben.

11.1.2 Is de ventilatie (toevoer van frisse lucht) van de werkruimte binnen voldoende?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Ventilatie kan zowel op natuurlijke (middels ramen of ventilatieroosters) als mechanische wijze worden gewaarborgd. Voor de bepaling van de capaciteit kan worden uitgegaan van een normcapaciteit per m² verblijfsruimte of de norm per persoon. De eis die gesteld wordt aan ventilatie is: minimaal 30m³ verse lucht per uur per persoon. Als sprake is van vervuilde lucht (bijvoorbeeld door uitlaatgassen of laswerkzaamheden) moet de ventilatie tevens afdoende zijn om de vervuiling voldoende te beperken. In een dergelijk geval vergt het deskundigheid om tot een goed antwoord te komen. Bij het vergroten van de verse luchttoevoer moet ervoor gezorgd worden dat er geen tochtklachten of klachten over koude lucht ontstaan.

11.1.3 Zijn alle werkplekken binnen vrij van hinderlijke tocht?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk bij mogelijke maatregelen aan:

- snelsluitende roldeuren (magazijn);
- zelfsluitende deuren;
- goede afdichtende dockshelters (magazijn);
- meer besloten maken van de werkruimte;
- vergroten van de afstand van de werkplek tot het raam.

11.1.4 Ervaren de medewerkers de luchtvochtigheid in de werkruimten binnen als comfortabel?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Klachten ten aanzien van droge lucht, kunnen veroorzaakt worden door een te lage relatieve luchtvochtigheidsgraad. Bij een lage luchtvochtigheidsgraad kunnen vooral bij lensdragers eerder (oog)klachten worden ervaren. Een andere indicatie van een te lage luchtvochtigheid kan zijn dat men hinder ondervindt van statische elektriciteit. Dergelijke klachten kunnen ook samenhangen met een stoffige omgeving (onvoldoende schoonmaakregime), irriterende vluchtige stoffen in de omgevingslucht en dergelijke.

Klachten ten aanzien van vochtige lucht, kunnen veroorzaakt worden door een te hoge relatieve vochtigheidsgraad (RV). Door koken verdampt water, dat de luchtvochtigheid verhoogt. Een te hoge luchtvochtigheid is vermoeiend.

11.1.5 Zijn medewerkers tevreden over de verlichting?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

In werkruimten binnen kunnen klachten voorkomen over:

- te veel of te weinig licht, bijvoorbeeld bij bepaalde werkzaamheden waarbij men details moet kunnen zien;
- hinderlijke schaduwen;
- hinderlijke spiegelingen;
- in lampen kijken;
- de lichtkleur is hinderlijk of stoort wellicht zelfs bepaalde werkzaamheden, bijvoorbeeld visuele controles.

11.1.6 Is mogelijke hinder binnen, als gevolg van direct invallend zonlicht, overal afdoende voorkomen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Zonwering heeft tot doel de directe zonne-instraling en daarmee tevens de warmte, tegen te gaan. Daarnaast kan ervoor gekozen worden om de opstelling van de werkplek te wijzigen en daarmee hinder van direct invallend zonlicht tegen te gaan.

11.1.7 Is voorkomen dat er sprake is van hinderlijk geluid dat de communicatie en concentratie verstoort?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Afhankelijk van de mate waarin medewerkers met elkaar of bijvoorbeeld aan de telefoon moeten communiceren en de mate waarin iemand zich bij het werk moet concentreren, kan een geluidsniveau hinderlijk zijn. Geluid is ook hinderlijker als het niet met het eigen werk te maken heeft en als het geluid zich op onverwachte momenten voordoet.

Als er klachten zijn over geluidhinder, kan de akoestische situatie in de werkruimte worden verbeterd door:

- geluidsabsorberende materialen toe te passen;
- het verminderen of verplaatsen van storende geluidsbronnen.

11.2 Schadelijk geluid

11.2.1 Zijn er werkzaamheden waarbij medewerkers worden blootgesteld aan schadelijk geluid?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als medewerkers binnen de organisatie blootstaan aan schadelijk geluid, dan zijn hiervoor specifieke regels van toepassing. Het kan bijvoorbeeld gaan om medewerkers van de repro of om toezichthouders. Van schadelijk geluid wordt gesproken als het geluidsniveau hoger is dan 80 dB(A). Als vuistregel kan worden aangehouden dat het geluidsniveau hoger is dan 80 dB(A) als je op één meter afstand van elkaar met stemverheffing moet praten.

11.2.2 Zijn de werkzaamheden/situaties waarbij mogelijk sprake is van een te hoog geluidsniveau door middel van metingen in kaart gebracht?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De sterkte van het geluid wordt gemeten in dB(A). Wanneer het geluidsniveau boven de 80 dB(A) komt, bestaat er kans op

gehoorschade. Dit is mede afhankelijk van de blootstellingsduur. Een niveau van 80 dB(A) is zonder meetapparatuur te herkennen als met stemverheffing moet worden gesproken. Hoge geluidsniveaus komen bijvoorbeeld voor bij de repro ruimte en bij werkzaamheden in de werkplaats, maar ook bij sporthallen en zwembaden. Meer informatie over geluidsniveaus bij zwembaden is te vinden in de [Arbocatalogus recreatie](#).

11.2.3 Is van alle medewerkers die mogelijk blootstaan aan schadelijk geluid de dagdosis aan geluid bepaald?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De dagdosis aan geluid kan worden berekend aan de hand van de duur van werkzaamheden en de blootstelling bij deze werkzaamheden. Een andere mogelijkheid is om de dagdosis te meten met behulp van een dosismeter. De wekelijkse blootstelling aan geluid mag voor een medewerker nooit hoger zijn dan 87 dB(A). In deze blootstelling is bescherming door gehoorbescherming meegerekend.

11.2.4 Wordt de akoestiek als goed ervaren?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Klachten over akoestiek komen in allerlei gebouwen voor. Denk aan de hal van gebouwen (balie), overlegruimten, sporthallen en zwembaden. Gebruik van akoestisch 'zachte' materialen (welingen in de dakconstructie, perforaties in stenen en tegels) kan de akoestiek verbeteren.

Meer maatregelen voor zwembaden zijn te vinden in [de Arbocatalogus Recreatie](#).

11.2.5 Worden technische of organisatorische maatregelen genomen om blootstelling aan geluidsniveaus boven 85 dB(A) te voorkomen of beperken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer het geluidsniveau boven 85 dB(A) komt, moet geprobeerd worden om het geluidsniveau te voorkomen of verminderen door technische of organisatorische maatregelen. Alleen als dit soort maatregelen niet mogelijk zijn, mag gekozen worden voor gehoorbescherming.

Voorbeelden van technische of organisatorische maatregelen zijn:

- geluidarme technieken;
- een andere indeling van de werkplek, bijvoorbeeld omstanders op zo'n groot mogelijke afstand van het geluid laten werken;
- beperken van luchtgeluid door afscherming, cabines of omkasting;
- beperken geluid door geluidarm gereedschap, zoals geluidarme zaagbladen.

De wekelijkse blootstelling aan geluid mag voor een medewerker nooit hoger zijn dan 87 dB(A). In deze blootstelling is bescherming door gehoorbescherming meegerekend.

11.2.6 Wordt passende gehoorbescherming verstrekt aan alle medewerkers die werken bij geluidsniveaus boven de 80 dB(A)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer het geluidsniveau boven de 80 dB(A) komt, bestaat er kans op gehoorschade. In dat geval is de werkgever verplicht passende gehoorbescherming aan te bieden. Voordat gekozen wordt voor een bepaald type gehoorbeschermingsmiddel, moet u weten welke effecten u wilt bereiken. Daarbij zijn de volgende aspecten van belang:

- hoeveel dB(A) moet er gereduceerd worden? Er moet voldoende gedempt worden om gehoorschade te voorkomen, maar niet zoveel dat waarschuwingssignalen niet meer worden gehoord;
- hoe comfortabel vinden medewerkers een bepaald gehoorbeschermingsmiddel?
- hoe vaak moet de gehoorbescherming gedragen worden?
- hoe gemakkelijk is de gehoorbeschermer schoon te houden (hygiëne)?
- wat zijn de aanschaf- en exploitatiekosten?
- wat is de duurzaamheid van het gehoorbeschermingsmiddel?

Er bestaan drie bekende soorten gehoorbeschermingsmiddelen op de markt:

- oordopjes (van schuimplastic), die (indien goed ingedraaid) tot 15 dB(A) kunnen dempen;
- otoplastieken (van transparante kunststof), die persoonlijk zijn aangemeten en tot maximaal 30 dB(A) kunnen dempen;
- oorkappen, die afhankelijk van het type maximaal 30 dB(A) kunnen dempen.

De wekelijkse blootstelling aan geluid mag voor een medewerker nooit hoger zijn dan 87 dB(A). In deze blootstelling is

bescherming door gehoorbescherming meegerekend.

11.2.7 Worden de noodzakelijke gehoorbeschermingsmiddelen consequent gedragen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Sommige geluidniveaus zijn zo hoog, dat zelfs een kwartier werken zonder gehoorbescherming kan leiden tot gehoorschade. Het is daarom van belang dat medewerkers gehoorbeschermingsmiddelen consequent dragen. Voorlichting over de noodzaak van het gebruik helpt daarbij. Mensen aanspreken op niet dragen van gehoorbescherming is essentieel.

Overigens zijn medewerkers volgens de wet verplicht om gehoorbescherming te gebruiken als het geluidniveau hoger is dan 85 dB(A).

11.2.8 Zijn de arbeidsmiddelen (apparatuur, gereedschap en machines) die meer dan 85 dB(A) produceren en de werkplekken waar het geluidniveau hoger is dan 85 dB(A) gemarkeerd met het pictogram 'gehoorbescherming verplicht'?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: gemiddeld

Toelichting bij antwoord

Er ontbreken hier en daar duidelijke veiligheidsinstructies.

Toelichting

Sommige geluidniveaus zijn zo hoog, dat zelfs een kwartier werken zonder gehoorbescherming kan leiden tot gehoorschade. Het is daarom van belang dat medewerkers gehoorbeschermingsmiddelen consequent dragen. Om medewerkers eraan te herinneren zijn de pictogrammen 'gehoorbescherming verplicht' essentieel.

Maatregel

Hang veiligheidsinstructies op bij alle machines en arbeidsmiddelen.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Teamleiders werf	nvt	April 2017	April 2017	April 2017	Onbepaald

11.2.9 Is geluidsversterkende apparatuur aanwezig in ruimten met veel achtergrondlawaai en/of een slechte akoestiek?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

In ruimten met veel achtergrondlawaai en een slechte akoestiek waar communiceren toch belangrijk is, komen stemklachten veelvuldig voor. Denk daarbij bijvoorbeeld aan zweminstructeurs. Door gebruik te maken van microfoon en versterker wordt de stem gespaard.

11.2.10 Zijn er zwangere medewerkers die blootgesteld worden aan geluidsniveaus boven de 80 dB(A)?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen toelichting.

11.5 Beschermende kleding

11.5.1 Voeren medewerkers werkzaamheden uit die buiten plaatsvinden, zoals toezichhouders?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Werkzaamheden buiten kan zorgen voor extra risico.

11.5.2 Beschikken de medewerkers die buiten werken over kleding die beschermt tegen wisselende weersinvloeden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan:

- regenkleding;
- doorwerkkleding.

12 Binnendienst, gevaarlijke stoffen

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
1	1/1 (100%)	0/1	0/1	0

12.1 Algemeen

12.1.1 Wordt er met gevaarlijke stoffen gewerkt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Onder gevaarlijke stoffen worden producten verstaan die voorzien zijn van een gevaarssymbool (vlam, doodshoofd, etc.). Daarnaast kunnen gevaarlijke stoffen ook in het proces vrijkomen, zoals bijvoorbeeld stof (houtstof, kwartsstof), dieselmotoremissie, lasdampen, chloramines of chloroform uit het zwemwater.

12.1.2 Zijn voor alle toegepaste gevaarlijke stoffen grenswaarden vastgesteld en is de aard, mate en duur van de blootstelling van medewerkers beoordeeld?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wat de aard van de blootstelling van de [gevaarlijke stoffen](#) betreft dient de werkgever vast te stellen aan welke stoffen werknemers worden blootgesteld, in welke werksituatie, op welke wijze en wat de gevaareigenschappen zijn van die stoffen. Ook moet voor deze stoffen een grenswaarde worden bepaald.

Dit betreft alle binnen de organisatie aanwezig zijnde gevaarlijke stoffen en ook de stoffen die door bedrijfsprocessen (denk aan uitlaatgassen, kwartsstof uit bouwafval) kunnen vrijkomen. De mate en de duur van de blootstelling kunnen door metingen dan wel schattingen worden bepaald. Wanneer de blootstelling onvoldoende beheerst blijkt, moeten aanvullende maatregelen worden genomen.

Eventueel kan gebruik gemaakt worden van een door de Inspectie SZW opgesteld instrument: [gevaarlijke stoffen](#).

12.1.3 Wordt blootstelling aan gevaarlijke dampen, gassen en (vloeï)stoffen zoveel als mogelijk voorkomen (onder andere vervangen door minder schadelijke stoffen, omkasting, afzuiging bij de bron, ventilatie), zodat deze geen gevaar voor de medewerkers opleveren?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer medewerkers worden blootgesteld aan gevaarlijke stoffen, dient de werkgever de blootstelling van de medewerkers zoveel mogelijk bij de bron te beheersen. Pas als bronaanpak niet mogelijk is, wordt gezocht naar technische of organisatorische maatregelen die alle medewerkers (collectieve maatregelen) of individuele medewerkers (individuele maatregelen) beschermen. Pas als geen van deze maatregelen mogelijk/afdoende is, kan gekozen worden voor persoonlijke beschermingsmiddelen.

Dit kan door onder andere na te gaan welke van onderstaande maatregelen kunnen worden doorgevoerd:

- andere werkwijze of proces, waarbij de gevaarlijke stof niet meer nodig is of er geen contact meer met de stof mogelijk is (bijvoorbeeld automatisch doseersysteem voor de afwasmachine);
- de stof vervangen door een minder schadelijke stof (bijvoorbeeld de vervanging van oplosmiddelen door minder vluchtige stoffen);
- afzuiging en/of ventilatie.

12.1.4 Wordt voorkomen dat wordt gewerkt met CMR-stoffen (kankerverwekkende, mutagene of reproductiegevaarlijke stoffen)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Blootstelling aan stoffen die kankerverwekkend zijn, de erfelijke eigenschappen kunnen veranderen of schadelijk zijn voor het ongeboren of pasgeboren kind, dienen in principe geheel vermeden te worden. Stoffen die dergelijke eigenschappen bezitten, moeten in principe vervangen worden. Als zij toch gebruikt moeten worden of ontstaan in de werkomgeving, dient optimale bescherming (ventilatie, persoonlijke bescherming) geboden te worden. Het gebruik dient schriftelijk gemotiveerd te worden.

12.1.5 Zijn medewerkers die met gevaarlijke stoffen werken goed voorgelicht over de risico's en de preventieve maatregelen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het werken met gevaarlijke stoffen levert bijzondere risico's op voor de medewerker en de omgeving. Door middel van periodieke voorlichting en instructie over gevaarlijke stoffen wordt de medewerker geïnformeerd over de gezondheidsrisico's en welke maatregelen hij/zij dient te treffen. Denk hierbij aan instructies over het gebruiken van bronafzuiging, ventileren, gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (onder andere handschoenen en adembescherming).

12.1.6 Zijn de veiligheidsinformatiebladen van de gevaarlijke stoffen waarmee gewerkt wordt voor iedere medewerker gemakkelijk voor handen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Gevaarlijke stoffen zijn bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen, olie, benzine of schoonmaakmiddelen. Het gaat om producten waar R- en S-zinnen (of H- en P-zinnen) op de verpakking zijn vermeld en/of waarschuwingssymbolen (bijvoorbeeld schadelijk, irriterend, corrosief).

12.1.7 Zijn alle gevaarlijke stoffen op de juiste wijze geëtiketteerd met naam en eventueel bijbehorend gevarenetiket?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Met een gevarenetiket wordt bedoeld een afbeelding waarbij op een oranje achtergrond de volgende gevaarscategorieën kunnen worden aangegeven:

- corrosief (C);
- explosief (E);
- irriterend (Xi);
- zeer licht ontvlambaar (F+);
- milieu schadelijk (N);
- licht ontvlambaar (F);
- oxiderend (O);
- schadelijk (Xn);
- vergiftig (T).

12.1.8 Wordt consequent het juiste type handschoenen gedragen bij werkzaamheden waarbij dit nodig en voorgeschreven is?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Handschoenen beschermen de huid tegen verwondingen, uitdroging en binnendringen van gevaarlijke stoffen. Handschoenen zijn in ieder geval noodzakelijk bij werkzaamheden waarbij huidcontact mogelijk is met gevaarlijke stoffen die irriterend of schadelijk voor de huid kunnen zijn (te zien op de veiligheidsinformatie van de gevaarlijke stoffen). Ga eerst na tegen welk risico de handschoen moet beschermen en welke andere eisen worden gesteld, bijvoorbeeld comfort. Kies daarna een passende handschoen.

12.1.9 Wordt door de medewerkers bij bepaalde werkzaamheden, waarvoor is vastgesteld dat dit noodzakelijk is, de juiste adembescherming gedragen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Adembescherming heeft tot doel het inademen van schadelijke stoffen te voorkomen. Alleen op basis van een nadere beoordeling kan worden vastgesteld of adembescherming noodzakelijk is omdat dit afhankelijk is van veel factoren. Van invloed

zijn de gevaareigenschappen van de stof, werkwijze, frequentie en duur van gebruik.

12.1.10 Geldt voor plaatsen waar gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen, behalve het algemene rookverbod, ook een verbod op eten en drinken op de werkplek?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het gebruik van gevaarlijke stoffen in het werk brengt onder andere het risico met zich mee dat deze via de handen en de mond in het lichaam terecht kunnen komen. Dit risico wordt vergroot als eten, drinken en eventueel roken op de werkplek is toegestaan.

13 Binnendienst, biologische agentia

13.1 Wordt voorkomen dat medewerkers blootstaan aan biologische agentia, zoals bacteriën, schimmels of andere agentia die ziekten kunnen veroorzaken?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: gemiddeld

Toelichting

In de volgende situaties kan sprake zijn van contact met biologische agentia:

- legionella door langdurig stilstaand water in leidingen, slangen en kranen dat verneveld in de lucht komt en ingeademd wordt (bijvoorbeeld bij douches in gebouwen, zwembad of sporthal);
- in de grond komen veel bacteriën, schimmels of schimmelsporen voor die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid van mensen. Door contact of verwonding kan incidenteel infectie optreden;
- omgevingswater kan besmet zijn met verschillende soorten bacteriën, die wondinfectie kunnen veroorzaken;
- rottend en schimmelend GFT-afval kan een bron van bacteriën en schimmels zijn;
- prikincidenten kunnen zich voordoen door naalden of andere scherpe voorwerpen;
- het ontruimen van hennepplantages;
- het ontruimen van vervuilde woonruimtes;
- in restafval zijn wegwerpluiers, fecaliën van huisdieren en rottend en schimmelende voedselresten een bron van schimmels, bacteriën, endotoxinen en stof;
- denk ook aan: teken, wespen, bijen, dierenbeten (hondsdolheid) of opruimen kadavers (botulisme, vogelgriep).

Meer informatie en praktische tools over het onderwerp biologische agentia kunt u vinden op de website van het [A+O fonds Gemeenten](#).

Maatregel

Stel een overzicht op van biologische agentia waarmee medewerkers in contact kunnen komen. En stel een plan van aanpak op om de blootstelling te beheersen. Onderdelen van dit plan zijn: maatregelen om blootstelling te verlagen, denk bijvoorbeeld aan het vermijden van direct contact met biologische agentia, zoals bijvoorbeeld omgevingswater.

voorlichting en instructie (toolboxmeeting);

beschikbaarheid EHBO-middelen (desinfectie, tekenpincet, angel-verwijder-apparaatje);

persoonlijke beschermingsmiddelen (kleding, handschoenen, ademhalingsbescherming);

persoonlijke hygiëne (handen wassen, tekencontrole).

reinigen van het gebruikte materiaal en gescheiden opslag van schone en niet-schone materialen;

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
HRM adviseur/preventiemedewerker	nvt	Maart 2018	April 2018		Onbepaald

13.2 Is een legionellabeheersplan in werking voor de volgende functies of gebouwen?

Gebouwen met een logies functie zoals hotels, opvangcentra voor asielzoekers of gevangenis, badinrichtingen, kampeerterreinen.

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Legionellabacteriën kunnen voorkomen in besmet douchewater, bevochtigingsinstallatie of brandslangen. Mogelijke bronnen dienen te worden opgespoord en zonodig periodiek gecontroleerd te worden. Doeltreffende beheersing is bereikt als het water minder dan 100 kve legionellabacteriën per liter bevat.

13.3 Zijn huidklachten als gevolg van een schimmelblootstelling door verblijf in een vochtige warme omgeving (bijvoorbeeld zwembad)zo veel mogelijk vermeden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als gevolg van werken in een vochtige, warme omgeving, kunnen klachten als voetschimmel optreden. Goede en regelmatige schoonmaak kan dergelijke klachten voorkomen

13.4 Kunnen medewerkers schone werkkleding aantrekken als de werkkleding door het werk vervuild is?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Medewerkers kunnen vervuilde werkkleding krijgen bij bijvoorbeeld ontruiming van vervuilde woonruimtes of hennepplantages. Wanneer zij geen schone werkkleding aan kunnen trekken, kunnen zij voor verspreiding van bacteriën of andere verontreinigingen zorgen.

Meer informatie en praktische tools over het onderwerp biologische agentia kunt u vinden op de website van het [A+O fonds Gemeenten](#).

13.5 Is bekend hoe moet worden gehandeld bij een prikaccident?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: laag

Toelichting

Maak afspraken over de handelwijze in geval van een prikaccident. Maak deze bekend bij de medewerkers. Als een medewerker zich prikt aan een naald, moet contact opgenomen worden met een deskundige, bijvoorbeeld van de GGD.

Meer informatie en praktische tools over het onderwerp biologische agentia kunt u vinden op de website van het [A+O fonds Gemeenten](#), onder andere een Protocol Prik-, snij- en bijtaccidenten (bijlage 2).

Maatregel

Maak afspraken over de handelwijze in geval van een prikaccident. Zorg ervoor dat de afspraken bekend zijn bij de medewerkers.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
					Onbepaald

14 Buitendienst, algemene voorzieningen

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
3	3/3 (100%)	1/3 (33,3%)	1/3 (33,3%)	0

14.1 Noodvoorzieningen

14.1.1 Zijn de benodigde blusmiddelen op de aangewezen plek aanwezig? Denk vooral aan blusmiddelen op locatie, zoals in busjes of keet.

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het komt nog wel eens voor dat de brandblusser niet meer op de daarvoor bestemde plaats hangt. Bijvoorbeeld omdat een blusser na keuring niet is teruggedet in de auto of in de keet.

14.1.2 Zijn voldoende EHBO-middelen aanwezig? Denk vooral aan EHBO-middelen op locatie, zoals in busjes of keet.

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor kleine ongelukjes bij werkzaamheden op locatie dient een EHBO-doos beschikbaar te zijn.

14.1.3 Zijn waar nodig oogspoelflessen aanwezig? Denk vooral aan oogspoelflessen op locatie, zoals in busjes of keet.

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: laag

Toelichting bij antwoord

Niet overal zijn oogspoelflesjes direct voor handen.

Toelichting

Tijdens de reinigingswerkzaamheden kunnen medewerkers gevaarlijke stoffen in de ogen krijgen. Met de oogspoelfles kunnen de effecten worden beperkt.

Maatregel

Zorg ervoor dat alle wagens zijn voorzien van een oogspoelfles.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
					Onbepaald

14.1.4 Vindt regelmatig controle plaats van het blusapparaat, de EHBO-doos en oogspoelfles op de wagens, in de werkplaatsen, magazijnen, milieustraat en andere locaties?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

14.1.5 Kunnen medewerkers op locatie beschikken over een mobiele telefoon of andere communicatiemiddelen voor alarmering?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

14.2 Hygiëne

14.2.1 Is de orde en netheid voldoende op de mobiele of tijdelijke verblijfsruimten? Denk vooral aan de orde en netheid op locatie, zoals in busjes of keet.

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Locatie/Magazijn:

- wordt vervuild materieel na gebruik schoongemaakt?
- heeft alle materieel een vaste opslagplaats en bevindt het zich daar als het niet in gebruik is?
- Wordt er voldoende schoongemaakt?

Kantoor:

- worden bureaus na werktijd leeg achtergelaten?
- wordt er voldoende schoongemaakt?
- zijn er voldoende prullenbakken?

14.2.2 Is op locatie vers water voor handen wassen beschikbaar?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Als medewerkers hun handen niet kunnen wassen, vervuilen zij de wagen of keet en kunnen zij via hand-mond contact verontreinigingen binnen krijgen. Het water bij voorkeur dagelijks verversen.

14.3 Valgevaar

14.3.1 Zijn de vloeren en trap(pen) voldoende egaal en stroef zodat vallen, struikelen en uitglijden wordt voorkomen. Denk vooral aan het buitenterrein en de schaftkeet?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan oneffenheden, drempels en plaatselijke gladheid.

14.3.2 Zijn de ruimten (zoals buitenterrein en schaftkeet) vrij van uitstekende delen en obstakels zoals losse snoeren, kabels, slangen, etc.?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Indien er bijvoorbeeld losliggende elektriciteits snoeren over de grond liggen, bestaat de kans op val- en struikelgevaar. Houd vloeren daarom vrij van obstakels. Laat kabels, slangen etc. (voldoende hoog) bovenlangs lopen en zorg voor voldoende aansluitpunten.

15 Buitendienst, veiligheid

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
3	3/3 (100%)	1/3 (33,3%)	1/3 (33,3%)	0

15.1 Arbeidsmiddelen

15.1.1 Wordt er met arbeidsmiddelen (gereedschappen, machines, voertuigen, hef- en hijsmiddelen, transportwerktuigen) gewerkt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het werken met arbeidsmiddelen (gereedschappen, machines, voertuigen, hef- en hijsmiddelen, transportwerktuigen) kan risico opleveren.

15.1.2 Geschiedt de bediening van machines uitsluitend door daarvoor aangewezen en opgeleide medewerkers?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Dit is vooral een aandachtspunt bij ziekte en vakantie. Voorkomen moet worden dat tijdelijk te onervaren mensen aan de machines werken. Voorbeelden van gevaarlijke machines zijn de grafdelfmachine en een kettingzaag.

15.1.3 Zijn ten aanzien van de aanwezige machines, schriftelijke instructies opgesteld hoe veilig en gezond te werken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het is van belang dat goede veiligheidsinstructies zijn opgesteld. Door de instructies schriftelijk vast te leggen, beschikt iedereen over dezelfde informatie. Daarnaast heeft de werkgever de mogelijkheid om aan te tonen dat instructies daadwerkelijk zijn verstrekt.

15.1.4 Zijn de machines voorzien van een Nederlandse, en zo nodig ook voor anderstaligen begrijpelijke handleiding?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor CE-gemarkeerde machines is de leverancier verplicht om een deugdelijke Nederlandstalige handleiding te leveren.

Behalve dat de handleiding Nederlandstalig is, is het belangrijk dat deze (met werkinstructies), ook in de begrijpelijke voertaal beschikbaar zijn.

15.1.5 Zijn bedieningsmiddelen van de machines veilig, duidelijk zichtbaar en herkenbaar uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk bij bedieningsmiddelen aan knoppen, schakelaars, controlelampen en beeldschermen. Hierbij gelden onder andere de volgende verplichtingen:

- de teksten bij bedieningsmiddelen zijn in het Nederlands opgesteld;
- de noodschakelaar is niet als een verzonken knop, maar paddenstoelvormig uitgevoerd;
- voor de gebruiker is het direct duidelijk en logisch welke handeling leidt tot welke actie van de machine.

Voor CE-gemarkeerde machines is de leverancier verplicht hiervoor te zorgen.

15.1.6 Zijn van de machines alle bedieningsmiddelen goed bereikbaar?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk bij bedieningsmiddelen aan knoppen, noodstoppen, schakelaars, controlelampen en controleschermen.

15.1.7 Zijn de elektrische voorzieningen van de machines in orde?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Hierbij moet gedacht worden aan:

- Beschadigingen;
- Onvoldoende aarding;
- Onveilige aansluitingen (bijvoorbeeld verlengsnoeren die permanent worden gebruikt).

Vereist is dat de machines gekeurd zijn conform NEN 3140.

Aanvullend daarop is het van belang dat dagelijks gewaakt wordt voor beschadigingen en dat in geval van beschadigingen direct actie wordt genomen.

15.1.8 Zijn bij alle machines, alle bewegende of draaiende delen afdoende afgeschermd, waardoor plet- of knelgevaar afdoende wordt voorkomen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Overal waar zich bewegende of draaiende delen bevinden (bijvoorbeeld rollen) moeten deze door veiligheidsschermen voldoende zijn afgeschermd om plet-, snij- of knelgevaar te voorkomen. Op deze regel zijn geen uitzonderingen van toepassing. Voorts geldt dat deze beveiligingen niet makkelijk moeten kunnen worden verwijderd. Dit moet alleen mogelijk zijn met behulp van speciaal gereedschap (bijvoorbeeld een sleutel), tenzij:

- in het geval van opklapbare veiligheidsschermen of ?schermen;
- deze zijn voorzien van een goed werkende elektronische beveiliging.

Ook als veiligheidsschermen bij aanschaf niet aanwezig waren, moeten ze alsnog worden aangebracht.

Voor afval verzamelen geldt: het persmechanisme moet beveiligd zijn tegen persen tijdens het rijden.

15.1.9 Zijn de machines beveiligd tegen omvallen of verschuiven?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

15.1.10 Zijn bij machines alle (wegklapbare) veiligheidsschermen, -luiken, -deuren et cetera voorzien van een goed werkende elektronische beveiliging?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het overbruggen van een beveiliging geldt als een ernstige overtreding.

15.1.11 Zijn de beveiligingen op de machines deugdelijk, sabotageveilig en worden deze daadwerkelijk toegepast?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Sabotageveilig kan onder andere inhouden dat de beveiliging niet gemakkelijk kan worden overbrugd.

15.1.12 Starten de machines alleen door het uitvoeren van een speciale handeling?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Onder andere mag na een stroomstoring waarbij de machine is uitgevallen, deze niet vanzelf weer opstarten zodra weer elektriciteit beschikbaar is.

15.1.13 Zijn voor het stopzetten van de machines bedieningsknoppen aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Een noodstop geldt bijvoorbeeld niet als normale knop om een machine mee uit te schakelen!

15.1.14 Zijn de machines voorzien van voldoende, goed werkende noodstopvoorzieningen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Noodstopvoorzieningen dienen vanaf elke positie waarbij aan de machine gewerkt wordt, snel en makkelijk bereikbaar te zijn. Dit impliceert dat soms op meerdere plaatsen op de machine een noodstopvoorziening aanwezig moet zijn. Een treklijn kan bij een grote installatie worden toegepast. Voor een aantal machines (zoals motorkettingzagen) geldt dat deze onmiddellijk stil moeten staan als de bediening wordt losgelaten.

15.1.15 Worden machines alleen gebruikt voor het doel waartoe deze ontworpen zijn?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

15.1.16 Kunnen onderhoudswerkzaamheden bij alle machines, op een veilige manier worden uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk onder andere aan:

- het moeten verrichten van onderhoud aan machines terwijl deze in werking zijn;
- slecht bereikbare situaties (valrisico als gevolg van klimmen/klauteren, beknelling) etc.

15.2 Risicovolle werkzaamheden

15.2.1 Worden er risicovolle werkzaamheden uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Risicovolle werkzaamheden zijn onder andere:

- werken met een kettingzaag, een motormaaier, een bosmaaier, een grafdelfmachine, een ladder, een elektrische heggenschaar en/of onkruidbranden;
- werken op hoogte;
- hijswerkzaamheden;
- werken bij de weg (wegafzettingen);
- grafdelven;
- leidingen en kabel-werkzaamheden;
- sleuven graven;
- gladheidsbestrijding;
- valgevaar putten.

15.2.2 Worden voor risicovolle werkzaamheden een TRA (Taak Risico Analyse) uitgevoerd?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: laag

Toelichting bij antwoord

Niet voor alle werkzaamheden zijn al TRA's uitgevoerd. Bij het vaststellen van de RI&E wordt een Plan van Aanpak opgesteld waarin een planning voor TRA's op zal worden genomen.

Toelichting

Een TRA is een methodiek / instrument om van de risicovolle werkzaamheden de risico te inventariseren, te classificeren en evalueren. Het doel er van is te komen tot goede beheersmaatregelen om het risico zoveel mogelijk te beheersen. Het is raadzaam een Taak Risico Analyse uit te voeren wanneer de risicovolle werkzaamheden niet tot de standaard werkzaamheden van de medewerkers behoren, wanneer de werkplek extra gevaren met zich mee brengt of wanneer het werk dermate complex is dat zich extra gevaren voor kunnen doen.

Maatregel

Voer een TRA of vergelijkbare taakgerichte RI&E uit bij risicovolle werkzaamheden, zodat de (additionele) risico's die voortvloeien uit de taak zoveel mogelijk beheerst kunnen worden.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Teamleiders werf	nvt	Juni 2018	December 2018		Onbepaald

15.2.3 Zijn voor risicovolle werkzaamheden werk- / veiligheidsinstructies beschikbaar en wordt toegezien op de naleving ervan?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voorbeelden van specifieke risicovolle werkzaamheden zijn onder andere:

- werken met een kettingzaag, een motormaaier, een bosmaaier, een grafdelmachine, een ladder, een elektrische heggenschaar en/of onkruidbranden;
- werken op hoogte;
- hijswerkzaamheden;
- werken bij de weg (wegafzettingen);
- grafdelven;
- leidingen en kabel-werkzaamheden;
- sleuven graven;
- gladheidsbestrijding;
- valgevaar putten.

15.2.4 Worden werkzaamheden op hoogte (>2,5 meter) veilig uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Afhankelijk van de hoogte en andere omstandigheden zijn er maatregelen vereist om veilig op hoogte te kunnen werken. Voorbeelden zijn:

- aanbrengen van deugdelijk hekwerk;
- gebruik van een veilige steiger;
- gebruik van een hoogwerker;
- gebruik van een rolsteiger;
- gebruik van persoonlijke valbeveiliging door geoefende medewerkers.

15.2.5 Hebben medewerkers die op hoogte (> 2,5 m) moeten werken bij indiensttreding en bij herhaling een instructie gehad?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

In de groenvoorziening werken mensen op hoogte (> 2,5 m) bij bijvoorbeeld boomverzorging.

15.2.6 Wordt bij werken op hoogte het gebruik van ladders vermeden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

In principe dient laddergebruik vermeden te worden. Alleen als de organisatie kan aantonen (met een gerichte risico-inventarisatie) dat het echt niet anders kan, is laddergebruik toegestaan. Anders dient bijvoorbeeld van een hoogwerker gebruik te worden gemaakt.

15.2.7 Is, indien gebruik gemaakt wordt van werkbakken, een instructie aanwezig?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

- werkbakken waarin werknemers worden vervoerd met bijvoorbeeld een heftruck of hijskraan mogen slechts enkele keren per jaar ingezet worden voor maximaal 4 uur achtereenvolgend;
- rekening moet worden gehouden met de maximale belasting van het hefwerktuig;
- de bedieningsplaats moet permanent bezet zijn;
- maximale rijnsnelheid is 2,5 km/uur;
- medewerkers hebben doeltreffende communicatiemiddelen.

15.2.8 Worden hijswerkzaamheden bijvoorbeeld met een autolaadkraan of takels, uitsluitend uitgevoerd door daartoe aangewezen en geïnstrueerde personen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

15.2.9 Is er een instructie ten behoeve van het verrichten van hijswerkzaamheden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan gebruik van een autolaadkraan of een takel.

15.2.10 Zijn er voldoende borden, hekken, linten en dergelijke om (delen van) wegen af te zetten?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

15.2.11 Hebben alle medewerkers die langs de weg werken bij in diensttreding en bij herhaling een training gevolgd over veilig werken langs de weg?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Medewerkers die op of langs de weg werken moeten op de hoogte zijn van de nodige gedragsregels en maatregelen om de weg af te zetten. Zo kunnen zij zelf veilig werken en verkeersongevallen voorkomen.

15.2.12 Wordt het delven van graven volgens de belangrijkste veiligheidseisen uitgevoerd?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De belangrijkste veiligheidseisen voor het delven van graven (handmatig en machinaal) zijn;

- verwijder altijd het staande grafmonument, dit kan namelijk in het graf storten;
- voorkom instortingsgevaar, gebruik altijd en onder alle omstandigheden een bekisting;
- gebruik een ladder om in en uit het graf te komen. Zorg dat deze niet in het graf wegzakt, dit is te voorkomen met een stabilisatiebalk of een plank;
- draag altijd een helm binnen het bereik van de graafbak van de grafdelfmachine;
- zorg ervoor dat de grafdelfmachine altijd goed afgestempeld is en blijft;
- werk altijd met twee personen waarbij één persoon zich buiten het graf bevindt. Hierdoor kan snel hulp verleend worden als het graf instort;
- leg naast het gedolven graf altijd deugdelijke loopplanken of roosters, zodat een veilige staplaats rondom het graf gegarandeerd is;
- laat een graf nooit onbeheerd open liggen: sluit het af met planken of roosters, ook al is het maar voor even;

- reinig vooral na het delven van graven voor bijzettingen het materiaal en de persoonlijke beschermingsmiddelen goed.

15.2.13 Is de ligging van leidingen en kabels bekend?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor aanvang van werkzaamheden in de grond moet de positie van leidingen en kabels bekend zijn, om te voorkomen dat deze geraakt worden met alle vervelende gevolgen van dien. Hiervoor dient gebruik te worden gemaakt van het KLIC-systeem.

15.2.14 Zijn de in de grond liggende elektraleidingen bij graafwerkzaamheden spanningsvrij?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer in de grond liggende elektraleidingen bij graafwerkzaamheden niet spanningsvrij zijn, bestaat het gevaar van elektrocutie

15.2.15 Is er voldoende deskundigheid bij het graven van sleuven om instortingsgevaar te voorkomen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij het graven van sleuven is deskundigheid vereist om instortingsgevaar te voorkomen.

15.2.16 Wordt gladheidsbestrijding alleen uitgevoerd door voldoende geïnstrueerde en ervaren mensen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Zinvol onderdeel van de instructie is een slipcursus.

15.2.17 Beschikken medewerkers tijdens gladheidsbestrijding over hands-free communicatiemiddelen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

15.2.18 Zijn putten en dergelijke waarbij sprake is van valgevaar afgeschermd?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij het oplichten van (put)deksels kan ook sprake zijn van valgevaar, dat verlaagd kan worden door het plaatsen van roosters.

Medewerkers kunnen ook vallen wanneer zij bedwemd worden door de gassen uit de riolering.

15.3 Treeplanken

15.3.1 Wordt bij het uitvoeren van het werk gebruik gemaakt van een voertuig met treeplanken?

Antwoord: nee Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het onjuist gebruik van treeplanken kan zorgen voor minder veiligheid.

16 Buitendienst, fysieke belasting

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
4	4/4 (100%)	2/4 (50%)	2/4 (50%)	0

16.1 Algemeen

16.1.1 Wordt in geval van tilwerkzaamheden voorkomen, dat per persoon lasten van meer dan 23 kg zonder hulpmiddelen moeten worden getild?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: hoog

Toelichting

Risico's van zwaar tillen zijn klachten over en aandoeningen van de rug en schouders. Zwaar tilwerk kan bijvoorbeeld voorkomen bij tillen van losse zakken. De grens van 23 kg tillen is alleen van toepassing bij het tillen onder optimale omstandigheden. Als de omstandigheden niet optimaal zijn is het maximaal te tillen gewicht lager. En snelle beoordeling kan worden uitgevoerd met [tools van het A+O fonds](#).

Onder tillen in optimale omstandigheden wordt verstaan:

- staan
- tilhoogte rond heuphoogte;
- last tegen het lichaam (met onder andere voldoende beenruimte);
- last recht voor het lichaam (rug niet gedraaid);
- last is goed vast te pakken (geen scherpe randen, pols in redelijke stand);
- niet of zo weinig mogelijk lopen met de last;
- de last niet meer dan 25 cm in verticale richting verplaatsen;
- effen, niet gladde vloer;
- de last is stabiel.

Pas zoveel als mogelijk tilhulpmiddelen toe. Pas machinale belading toe.

Maatregel

Tref bij tilwerkzaamheden boven de 23 kg zonder hulpmiddelen maatregelen om de zwaarte aan te passen.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Teamleiders werf	nvt	Juni 2017	Augustus 2017	Augustus 2017	Onbepaald

16.1.2 Wordt voorkomen dat medewerkers zware lasten moeten dragen?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: hoog

Toelichting

Bij het tweehandig dragen van lasten groter dan 23 kg, wordt de richtlijn overschreden. Voor eenhandig dragen geldt 6 kg als grens, bij frequent eenhandig dragen zijn gewichten groter dan 4 kg te zwaar.

Maatregel

Inventariseer gewichten van te dragen lasten.
Gebruik hulpmiddelen of draag met meerdere personen

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Teamleiders werf	nvt	Juni 2017	Augustus 2017	augustus 2017	Onbepaald

16.1.3 Wordt voorkomen dat medewerkers zware lasten moeten duwen of trekken?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: hoog

Toelichting

Zware duw- en trekwerkzaamheden kunnen leiden tot aandoeningen van spieren en gewrichten, vooral in de schouderregio.

De duw- en trekkrachten kunnen worden gemeten en worden uitgedrukt in N(ewton).

Bij incidenteel duwen en trekken is de maximale duw- en trekkracht 30 N. Bij continu duwen en trekken is de maximale duw- en trekkracht 20 N.

Zorg voor aflopende stoepranden bij verzamelpunten van afvalcontainers.

Maatregel

Verlaag het risico door de volgende factoren te optimaliseren:

beladingsgewicht;

obstakels en hellende vlakken in de rijbaan;

zorg voor aflopende stoepranden bij verzamelpunten van afvalcontainers;

rustig op gang komen met trekken of duwen;

met beide armen duwen of trekken;

gebruik goede handvaten en roleigenschappen van de wielen;

een effen loopvlak en stroeve schoenzolen.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
					Onbepaald

16.1.4 Wordt voorkomen dat medewerkers in een ongunstige houding (gebogen/gedraaide rug- en/of nek, knielend, hurkend) moeten werken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico: laag

Toelichting

De volgende richtlijnen mogen voor de rug niet worden overschreden:

- achterover gebogen rug (rughoek $<0^\circ$);
- 60° voorovergebogen rug;
- >1 minuut achtereen met meer dan 20° gebogen rug;
- >4 minuten achtereen met gebogen rug van 0° tot 20° ; alle werkzaamheden met gedraaide rug (rotatie).

De volgende richtlijnen mogen voor de nek niet worden overschreden:

- 25° voorovergebogen t.o.v. de rug;
- achterover gebogen nek;
- draaiing om lengteas.

De volgende richtlijnen mogen voor de benen niet worden overschreden:

- staan: meer dan 4 uur per dag en/of meer dan 1 uur achtereen;
- zitten: meer dan 7 uur per dag en/of meer dan 2 uur achtereen;
- meer dan 3 min/uur staan waarbij de knieën meer dan 45 graden gebogen zijn;
- meer dan 3 min/uur hurken;
- meer dan 3 min/uur op een been staan.

Geadviseerd wordt om geen methoden te kiezen waarbij gebukt moet worden bij het ophalen, zoals bij gebruik van zakken en wanneer los afval opgehaald wordt.

16.1.5 Wordt voorkomen dat er repeterende bewegingen worden uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Herhaalde soortgelijke relatief kortdurende bewegingen van de armen en handen, komen vaker dan twee keer per minuut voor.

16.1.6 Worden (alle) medewerkers (periodiek) geïnstrueerd over goede (gezonde) til- en werkhoudingen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico: laag

Toelichting

Een richtlijn voor de frequentie waarmee de instructie herhaald moet worden is minimaal 1 keer per 2 jaar.

16.2 Voertuigen

16.2.1 Wordt bij het uitvoeren van het werk gebruik gemaakt van een voertuig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij onjuiste inrichting van het voertuig kan de fysieke belasting toenemen.

16.2.2 Is de toegang tot de cabine zonder hoge opstap?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: laag

Toelichting

Vooraf wanneer veelvuldig in- en uit wordt gestapt. Om de belasting op de knieën te beperken, wordt een lage instap geadviseerd.

Maatregel

Wijs medewerkers op het risico en stel schoeisel beschikbaar dat goed ondersteunt.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Teamleiders werf	Budget OBR	April 2017	April 2017	April 2017	Onbepaald

16.2.3 Is de stoel van de chauffeur voldoende verstelbaar?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De chauffeursstoel is voldoende instelbaar als:

- de stoelhoogte instelbaar is;
- de stoel naar voren en achterwaarts instelbaar is;
- de zittingsdiepte instelbaar is;
- de hellingshoek instelbaar is;
- de zitting voldoende breed en diep is;
- de rugleuning instelbaar is.

16.2.4 Geeft de stoel van de chauffeur voldoende steun?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De chauffeursstoel geeft voldoende steun als:

- de zitting voldoende steun geeft;
- de rugleuning voldoende steun in de onderrug geeft.
- de rugleuning voldoende steun zijdelings geeft.

16.3 Bestrating

16.3.1 Worden bestratingswerkzaamheden (zoals opbreken straten, opperen en plaatsen bestratingmateriaal) uitgevoerd?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij bestratingswerkzaamheden kan de fysieke belasting toenemen.

16.3.2 Wordt zoveel mogelijk machinaal gewerkt bij het opbreken, opperen en plaatsen van bestratingsmateriaal?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij oppervlakten groter dan 1500 m² is machinaal bestraten verplicht. Dit moet ook in het bestek omschreven zijn.

16.3.3 Zijn kniebeschermers beschikbaar bij langdurig knielend werk?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Veelvuldig op de knieën werken (zoals bij straatwerk) kan tot knieklachten leiden.

16.5 Werken met handgereedschappen

16.5.1 Wordt er gewerkt met handgereedschappen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij het werken met handgereedschappen kan de fysieke belasting toenemen.

16.5.2 Is het handgereedschap ergonomisch (denk aan gewicht, trillingen, grip, knijpkracht)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Ergonomisch matig of slecht uitgevoerd handgereedschap, kan op termijn tot klachten leiden. Het kiezen van ergonomisch goed gereedschap is een belangrijke preventieve maatregel (bronmaatregel) om de fysieke belasting in het werk te beperken.

16.5.3 Is de steellengte van handgereedschap aangepast aan de gebruiker?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Een te korte steel aan handgereedschap leidt tot onnodig voorovergebogen werken. Een te lange steel is veelal onhandig te gebruiken. Denk bij steellengte ook aan bijvoorbeeld de lengte van de bosmaaier of snoeigereedschap (bijvoorbeeld in bomen).

16.5.4 Wordt voorkomen dat medewerkers in een ongunstige houding voor polsen en onderarmen moeten werken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er is sprake van een risico als meer dan 2 uur per dag:

- de elleboog volledig gestrekt of gebogen is;
- de handpalm naar beneden of naar boven is gedraaid;
- de pols meer dan 45° naar boven of naar onderen is gebogen;
- de pols gedraaid is naar de duim of pink.

16.5.5 Wordt voorkomen dat medewerkers in een ongunstige houding voor de benen moeten werken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Er is sprake van een risico als meer dan drie minuten per uur:

- wordt gestaan waarbij de knieën meer dan 45 graden gebogen zijn;
- wordt gehurkt;
- op één been wordt gestaan.

17 Buitendienst, fysieke factoren

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
4	4/4 (100%)	1/4 (25%)	1/4 (25%)	0

17.1 Geluid

17.1.1 Zijn de werkzaamheden/ situaties waarbij mogelijk sprake is van een te hoog geluidsniveau middels metingen in kaart gebracht?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De sterkte van het geluid wordt gemeten in dB(A). Wanneer het geluidsniveau boven de 80 dB(A) komt, bestaat er kans op gehoorschade. Dit is mede afhankelijk van de blootstellingsduur. Een niveau van 80 dB(A) is zonder meetapparatuur te herkennen als met stemverheffing moet worden gesproken.

Hoge geluidsniveaus komen bijvoorbeeld voor bij:

- dieselwerktuigen (bijvoorbeeld shovels);
- bij glaszameling;
- bij diverse machines en gereedschappen, zoals bosmaaiers, motorkettingzagen, houtversnipperaars en maaimachines.

Veelal is dan niet alleen de gebruiker van apparatuur te hoog blootgesteld, maar ook medewerkers die binnen een straal van 10 meter in de omgeving werkzaam zijn.

17.1.2 Is van alle medewerkers die mogelijk blootstaan aan schadelijk geluid de dagdosis aan geluid bepaald?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De dagdosis aan geluid kan worden berekend aan de hand van de duur van werkzaamheden en de blootstelling bij deze werkzaamheden. Een andere mogelijkheid is om de dagdosis te meten met behulp van een dosimeter.

De wekelijkse blootstelling aan geluid mag voor een medewerker nooit hoger zijn dan 87 dB(A). In deze blootstelling is de bescherming door gehoorbescherming meegerekend.

17.1.3 Worden technische of organisatorische maatregelen genomen om blootstelling aan geluidsniveaus boven 85 dB(A) te voorkomen of te beperken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer het geluidsniveau boven 85 dB(A) komt, moet geprobeerd worden om het geluidsniveau te voorkomen of verminderen door technische of organisatorische maatregelen. Alleen als dit soort maatregelen niet mogelijk zijn, mag gekozen worden voor gehoorbescherming.

Voorbeelden van technische of organisatorische maatregelen zijn:

- geluidarme technieken;
- een andere indeling van de werkplek, bijvoorbeeld omstanders op zo'n groot mogelijke afstand van het geluid laten werken;
- beperken van luchtgeluid door afscherming, cabines of omkasting;
- beperken geluid door geluidarm gereedschap, zoals geluidarme zaagbladen.

De wekelijkse blootstelling aan geluid mag voor een medewerker nooit hoger zijn dan 87 dB(A). In deze blootstelling is de bescherming door gehoorbescherming meegerekend.

17.1.4 Wordt passende gehoorbescherming verstrekt aan alle medewerkers die werken bij geluidsniveaus boven de 80 dB(A)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer het geluidsniveau boven de 80 dB(A) komt, bestaat er kans op gehoorschade. In dat geval is de werkgever verplicht passende gehoorbescherming aan te bieden. Voordat gekozen wordt voor een bepaald type gehoorbeschermingsmiddel, moet u weten welke effecten u wilt bereiken. Daarbij zijn de volgende aspecten van belang:

- hoeveel decibel moet er uiteindelijk gereduceerd worden? Let op: er moet voldoende gedempt worden om

- gehoorschade te voorkomen, maar niet zoveel dat waarschuwingssignalen niet meer worden gehoord;
- hoe comfortabel vinden medewerkers een bepaald gehoorbeschermingsmiddel?
- hoe vaak moet de gehoorbescherming gedragen worden?
- hoe makkelijk is de gehoorbescherming schoon te houden (hygiëne)?
- wat zijn de aanschaf- en exploitatiekosten?
- wat is de duurzaamheid van het gehoorbeschermingsmiddel?

Er bestaan drie bekende soorten gehoorbeschermingsmiddelen op de markt:

- oordopjes (van schuimplastic), die (indien goed ingedraaid) tot 15 dB(A) kunnen dempen;
- otoplastieken (van transparante kunststof), die persoonlijk zijn aangemeten en tot maximaal 30 dB(A) kunnen dempen;
- oorkappen, die afhankelijk van het type maximaal 30 dB(A) kunnen dempen.

De wekelijkse blootstelling aan geluid mag voor een medewerker nooit hoger zijn dan 87 dB(A). In deze blootstelling is de bescherming door gehoorbescherming meegerekend.

17.1.5 Worden de noodzakelijke gehoorbeschermingsmiddelen consequent gedragen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Sommige geluidniveaus zijn zo hoog, dat zelfs een kwartier werken zonder gehoorbescherming kan leiden tot gehoorschade. Het is daarom van belang dat medewerkers gehoorbeschermingsmiddelen consequent dragen. Voorlichting over de noodzaak van het gebruik helpt daarbij. Mensen aanspreken op niet dragen van gehoorbescherming is essentieel.

Overigens zijn medewerkers volgens de wet verplicht om gehoorbescherming te gebruiken als het geluidniveau hoger is dan 85 dB(A).

17.1.6 Zijn de arbeidsmiddelen (apparatuur, gereedschap en machines) die meer dan 85 dB(A) produceren en de werkplekken waar het geluidniveau hoger is dan 85 dB(A) gemarkeerd met het pictogram 'gehoorbescherming verplicht'?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen toelichting.

17.1.7 Zijn er zwangere medewerkers die blootgesteld worden aan geluidsniveaus boven de 80 dB(A)?

Antwoord: nvt Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen toelichting.

17.2 Trillingen

17.2.1 Wordt voorkomen dat gewerkt wordt met schokkend of stotend handgereedschap dat tot hand-arm trillingen leidt?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Langdurig en/of veelvuldig gebruik van bijvoorbeeld motorkettingzagen, snoeigereedschap, en elektrisch handgereedschap kunnen leiden tot hand-armtrillingen die een risico voor de gezondheid vormen. Hand-armtrillingen kunnen tot witte en/of dode vingers of gewrichtsklachten leiden. Voor hand-armtrillingen geldt een actiewaarde van $2,5 \text{ m/s}^2$ voor een werkdag van 8 uur. Een beoordeling van de mate van trillingsblootstelling is verplicht.

17.2.2 Wordt voorkomen dat lange tijd gereden wordt op voertuigen die lichaamstrillingen veroorzaken?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Naarmate de blootstellingduur van bestuurders van tractoren, maaimachines, borstelmachines, vrachtwagens en dergelijke toeneemt, neemt de kans op rugklachten toe. In combinatie met andere factoren zoals een slechte zithouding, tillen, slechte stoel of ondergrond, wordt het risico op rugklachten verder vergroot. Voor de lichaamstrillingsbelasting bestaat een actiewaarde van $0,5 \text{ m/s}^2$ voor 8 uur. Een beoordeling van de mate van trillingsblootstelling is verplicht.

17.3 Buitenklimaat

17.3.1 Wordt voorkomen, dat medewerkers werkzaamheden moeten verrichten in hete of warme omstandigheden?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: gemiddeld

Maatregel

Tref zodanige maatregelen dat mogelijke schade aan de gezondheid wordt voorkomen. Dit betreft de volgende concrete acties:

Technische maatregelen:

Isolatie;

Ventilatie/airco in keten of wagens;

Verminderen van de zwaarte van het werk door technische hulpmiddelen.

Organisatorische maatregelen:

Aanpassen van werkroosters (andere werktijden, op hete dagen geen werkzaamheden in de zon).

Aanvullende maatregelen zoals onder andere:

Het ter beschikking stellen van voldoende (sport) drank. Als algemene regel kan worden aangehouden dat iemand die in een hete omgeving werkt gemiddeld 250 ml water moet drinken per 20 minuten.

Kleding: Lichte, losse katoenen kleding.

17.3.2 Worden medewerkers geïnstrueerd voor het werken in de zon?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Werkzaamheden in de zomerperiode tussen 11 en 15 uur in direct zonlicht kunnen gevaar opleveren voor de gezondheid. Medewerkers dienen te weten hoe zij zich kunnen beschermen.

17.3.3 Beschikken de medewerkers over speciale middelen om zich tegen zonnestraling te beschermen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Ultraviolet licht kan bij medewerkers die de hele dag buiten werken, leiden tot huidkanker en een versnelde veroudering van de huid. Speciale middelen om tegen zonnestraling te worden beschermd zijn:

- bedekkende kleding;
- hoofdbedekking;
- zonnebrand.

17.3.4 Beschikken de medewerkers die buiten werken over kleding die beschermd tegen wisselende weersinvloeden?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan:

- regenkleding;
- doorwerkkleding.

17.5 Licht

17.5.1 Is voorkomen dat medewerkers klachten hebben over de verlichting in de werkruimten of als buiten gewerkt moet worden (in het donker)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

In werkruimten binnen kunnen klachten voorkomen over:

- te veel of te weinig licht, bijvoorbeeld bij bepaalde werkzaamheden waarbij men details moet kunnen zien;
- hinderlijke schaduwen;
- hinderlijke spiegelingen;
- in lampen kijken.

Buiten kan sprake zijn van onvoldoende verlichting wanneer het donker is. Aanvullende verlichting kan dan nodig zijn om het werk goed te kunnen zien.

17.5.2 Is mogelijke hinder binnen, als gevolg van direct invallend zonlicht, overal afdoende voorkomen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Zonwering heeft tot doel de directe zonne-instraling en daarmee tevens de warmte, tegen te gaan. Daarnaast kan ervoor gekozen worden om de opstelling van de werkplek te wijzigen en daarmee hinder van direct invallend zonlicht tegen te gaan.

18 Buitendienst, gevaarlijke stoffen

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
3	3/3 (100%)	2/3 (66,7%)	2/3 (66,7%)	0

18.1 Algemeen

18.1.1 Zijn voor alle toegepaste gevaarlijke stoffen grenswaarden vastgesteld en is de aard, mate en duur van de blootstelling beoordeeld?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wat de aard van de blootstelling van de [gevaarlijke stoffen](#) betreft dient de werkgever vast te stellen aan welke stoffen werknemers worden blootgesteld, in welke werksituatie, op welke wijze en wat de gevaareigenschappen zijn van die stoffen. Ook moet voor deze stoffen een grenswaarde worden bepaald.

Dit betreft alle binnen de organisatie aanwezig zijnde gevaarlijke stoffen en ook de stoffen die door bedrijfsprocessen (denk aan houtstof, uitlaatgassen, steenstof) kunnen vrijkomen. De mate en de duur van de blootstelling kunnen door metingen dan wel schattingen worden bepaald. Wanneer de blootstelling onvoldoende beheerst blijkt, moeten aanvullende maatregelen worden genomen.

Eventueel kan gebruik gemaakt worden van een door de Inspectie SZW opgesteld instrument: [gevaarlijke stoffen](#).

18.1.2 Wordt blootstelling aan gevaarlijke dampen, gassen en (vloeistoffen) zoveel als mogelijk voorkomen (onder andere vervangen door minder schadelijke stoffen, omkasting, afzuiging bij de bron, ventilatie), zodat deze geen gevaar voor de medewerkers opleveren?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Wanneer medewerkers worden blootgesteld aan gevaarlijke stoffen, dient de werkgever de blootstelling van de medewerkers zoveel mogelijk bij de bron te beheersen. Pas als bronaanpak niet mogelijk is, wordt gezocht naar technische of organisatorische maatregelen die alle medewerkers (collectieve maatregelen) of individuele medewerkers (individuele maatregelen) beschermen. Pas als geen van deze maatregelen mogelijk/afdoende is, kan gekozen worden voor persoonlijke beschermingsmiddelen.

Dit kan onder andere door na te gaan welke van onderstaande maatregelen kunnen worden doorgevoerd:

- andere werkwijze of proces, waarbij de gevaarlijke stof niet meer nodig is (bijvoorbeeld stomen in plaats van bestrijdingsmiddelen; elektrisch gereedschap in plaats van motorisch aangedreven gereedschap);
- de stof vervangen door een minder schadelijke stof;

- gesloten systeem of omkasting;
- afzuiging bij de bron (bijvoorbeeld bij solderen en lassen, dieselrookafvoer brandweerwagens in kazerne en/of afzuiging op gereedschap);
- ventilatie.

18.1.3 Wordt voorkomen dat wordt gewerkt met CMR-stoffen (kankerverwekkende, mutagene of reproductiegevaarlijke stoffen)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Blootstelling aan stoffen die kankerverwekkend zijn, de erfelijke eigenschappen kunnen veranderen of schadelijk zijn voor het ongeboren of pasgeboren kind, dienen in principe geheel vermeden te worden. Stoffen die dergelijke eigenschappen bezitten, moeten in principe vervangen worden. Als zij toch gebruikt moeten worden of ontstaan in de werkomgeving, dient optimale bescherming (ventilatie, persoonlijke bescherming) geboden te worden. Het gebruik dient schriftelijk gemotiveerd te worden.

18.1.4 Is blootstelling aan uitlaatgassen van voertuigen, gereedschappen en machines zo veel mogelijk voorkomen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Denk aan uitlaatgassen bij gemotoriseerd gereedschap. Ga na of het gemotoriseerd gereedschap kan worden vervangen door elektrische apparatuur. Mogelijk kan de richting van de uitlaat aangepast worden, zodat de medewerker minder wordt blootgesteld. Op dieselvoertuigen kan een roetfilter geplaatst worden.

18.1.5 Zijn medewerkers die met gevaarlijke stoffen werken goed voorgelicht over de risico's en de preventieve maatregelen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het werken met gevaarlijke stoffen levert bijzondere risico's op voor de medewerker en de omgeving. Door middel van periodieke voorlichting en instructie over gevaarlijke stoffen wordt de medewerker geïnformeerd over de gezondheidsrisico's en welke maatregelen hij/zij dient te treffen. Denk hierbij aan instructies over het gebruiken van bronafzuiging, ventileren, gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (onder andere handschoenen en adembescherming). Specifieke opleiding is van belang voor de volgende groepen/taken: werken met bestrijdingsmiddelen, inname afval milieustraat, verontreinigde grond en besloten ruimten.

18.1.6 Zijn de veiligheidsinformatiebladen van de gevaarlijke stoffen waarmee gewerkt wordt voor iedere medewerker gemakkelijk voor handen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Gevaarlijke stoffen zijn bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen, olie, benzine, schoonmaakmiddelen. Het gaat om producten waar R- en S-zinnen (of H- en P-zinnen) op de verpakking zijn vermeld en/of waarschuwingssymbolen (bijvoorbeeld schadelijk, irriterend, corrosief). Afvalstoffen zijn vaak niet geëtiketteerd. Dit betekent dat er per groep afvalstoffen (zoals oplosmiddelhoudende verf, afbijtmiddelen, afgewerkte olie) een instructie gemaakt moet worden.

18.1.7 Zijn alle gevaarlijke stoffen op de juiste wijze geëtiketteerd met naam en eventueel bijbehorend gevarenetiket?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Met een gevarenetiket wordt bedoeld een afbeelding waarbij op een oranje achtergrond de volgende gevaarscategorieën kunnen worden aangegeven:

- corrosief (C);
- explosief (E);
- irriterend (Xi);
- zeer licht ontvlambaar (F+);
- milieu schadelijk (N);
- licht ontvlambaar (F);
- oxiderend (O);
- schadelijk (Xn);
- vergiftig (T).

18.1.8 Wordt consequent het juiste type handschoenen gedragen bij werkzaamheden waarbij dit nodig en voorgeschreven is?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Handschoenen beschermen de huid tegen verwondingen, uitdroging en binnendringen van gevaarlijke stoffen. Handschoenen zijn in ieder geval noodzakelijk bij werkzaamheden waarbij huidcontact mogelijk is met gevaarlijke stoffen die irriterend of schadelijk voor de huid kunnen zijn (te zien op de veiligheidsinformatie van de gevaarlijke stoffen). Ga eerst na tegen welk risico de handschoen moet beschermen en welke andere eisen worden gesteld, bijvoorbeeld comfort. Kies daarna een passende handschoen.

18.1.9 Wordt door de medewerkers bij bepaalde werkzaamheden, waarvoor is vastgesteld dat dit noodzakelijk is, de juiste adembescherming gedragen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Adembescherming heeft tot doel het inademen van schadelijke stoffen te voorkomen. Alleen op basis van een nadere beoordeling kan worden vastgesteld of adembescherming noodzakelijk is omdat dit afhankelijk is van veel factoren. Van invloed zijn de gevaareigenschappen van de stof, werkwijze, frequentie en duur van gebruik.

18.1.10 Geldt voor plaatsen waar gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen, behalve het algemene rookverbod, ook een verbod op eten en drinken op de werkplek?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Het gebruik van gevaarlijke stoffen in het werk brengt onder andere het risico met zich mee dat deze via de handen en de mond in het lichaam terecht kunnen komen. Dit risico wordt vergroot als eten, drinken en eventueel roken op de werkplek is toegestaan.

18.1.11 Is bij de werkplekken waar wordt gewerkt met gevaarlijke stoffen een oogspoelvoorziening aanwezig?

Antwoord: nee Knelpunt: ja Risico: gemiddeld

Toelichting bij antwoord

Niet overal zijn oogspoelflesjes direct voor handen.

Toelichting

Zorg voor een oogspoelmogelijkheid, liefst aangesloten op de waterleiding. Als dit niet mogelijk is, kan gekozen worden voor een oogspoelfles. Deze moet wel regelmatig vervangen worden. Zorg daarom voor een periodieke controle van de oogspoelfles.

Maatregel

Inventariseer de plaatsen waar gevaarlijke stoffen zijn opgeslagen en zorg ervoor dat zich in de directe nabijheid op logische plekken oogspoelflesjes aanwezig zijn.

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
Teamleiders werf	Budget OBR	December 2017	December 2017	December 2017	Onbepaald

18.2 Verontreinigde grond

18.2.1 Worden werkzaamheden uitgevoerd waarbij sprake is van verontreinigde grond?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij verontreinigde grond kan sprake zijn van blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

18.2.2 Wordt bij het werken met verontreinigde grond een veiligheids- en gezondheidsplan (V&G-plan) opgesteld waarin de risico's staan en hoe deze worden beheerst?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor het werken met verontreinigde grond zijn specifieke normen van toepassing. De risico-inschatting en te nemen maatregelen worden vooraf beschreven in het V&G-plan.

18.3 Besloten ruimten

18.3.1 Worden werkzaamheden uitgevoerd in besloten ruimten (bijvoorbeeld in kruipruimten of riolen)?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Bij werken in besloten ruimten bestaat een risico op bedwelmings.

Onder een [besloten ruimte](#) wordt verstaan: een gesloten of deels open omgeving met een al dan niet vernauwde toegang, die niet ontworpen is voor het verblijf van personen, en waar activiteiten plaatsvinden die risico's met zich meebrengen. Voorbeelden zijn kruipruimten onder gebouwen, rioleringsstelsels, sleuven met pijpleidingen, kelders en opslagtanks.

18.3.2 Is voor het werken in besloten ruimten een procedure aanwezig?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Onder een 'besloten ruimte' wordt verstaan: een gesloten of deels open omgeving met een al dan niet vernauwde toegang, die niet ontworpen is voor het verblijf van personen, en waar activiteiten plaatsvinden die risico's met zich meebrengen. Bij het werken in besloten ruimten in riolen bestaat het risico op bedwelmings. Het is daarom erg belangrijk goede afspraken te maken over de manier waarop hier veilig gewerkt kan worden.

18.3.3 Wordt tijdens de werkzaamheden in besloten ruimten het zuurstofgehalte en de concentratie gevaarlijke stoffen (onder andere H₂S) gemeten met gekalibreerde meetapparatuur door hierin getrainde mensen?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Voor en tijdens de werkzaamheden in besloten ruimten moet altijd door middel van metingen worden gecontroleerd of het zuurstofgehalte voldoende (minimaal 18 volumeprocent) is, of de concentratie brandbare dampen of gassen kleiner is dan 10% LEL, en/of de concentratie giftige gassen en dampen lager is dan de grenswaarde.

18.3.4 Is bij het betreden van een besloten ruimte een tweede persoon met een communicatiemiddel aanwezig.

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

De tweede persoon kan zo nodig alarmeren met behulp van een communicatiemiddel.

18.3.5 Zijn ventilatievoorzieningen beschikbaar bij het werken in besloten ruimten?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Om te zorgen voor voldoende verse lucht, kan de inzet van ventilatievoorzieningen nodig zijn.

18.3.6 Is de BHV-organisatie geoefend in het verlenen van hulp bij incidenten in besloten ruimten.

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico: laag

Toelichting

Als zich een incident in een besloten ruimte heeft voorgedaan, bijvoorbeeld wanneer iemand bewusteloos is geraakt, moet de hulpverlening rekening houden met de mogelijke risico's en maatregelen treffen. Alleen door oefening is na te gaan of de BHV-organisatie op dit scenario goed is voorbereid.

19 Buitendienst, biologische agentia

Geselecteerde (sub)modules	(Sub)modules met alle inventarisatievragen beantwoord	(Sub)modules met alle knelpunten geëvalueerd	(Sub)modules met maatregelen voor alle knelpunten	Knelpunten met maatregelen alle afgerond
2	2/2 (100%)	1/2 (50%)	1/2 (50%)	0

19.1 Algemeen

19.1.1 Wordt voorkomen dat medewerkers blootstaan aan biologische agentia, zoals bacteriën en schimmels, teken, die ziekten kunnen veroorzaken?

Antwoord: **nee** Knelpunt: **ja** Risico: **gemiddeld**

Toelichting

In de volgende situaties kan sprake zijn van contact met biologische agentia:

- in de grond komen veel bacteriën, schimmels of schimmelsporen voor die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid van mensen. Door contact of verwonding kan incidenteel infectie optreden;
- omgevingswater kan besmet zijn met verschillende soorten bacteriën, die wondinfectie kunnen veroorzaken;
- legionella door langdurig stilstaand water in leidingen, slangen en kranen dat verneveld in de lucht komt en ingeademd wordt;
- rottend en schimmelend GFT-afval kan een bron van bacteriën en schimmels zijn;
- het werken in riolen en het schoonspuiten van riolen gemalen en roosters.
- blootstelling aan (gedroogd) hooi en stro of specifieke planten (bijvoorbeeld berenklauw, taxus) kan aanleiding geven tot allergieën en toxische reacties;
- bij het ruimen van grafkelders kunnen sporen van schimmels ingeademd worden;
- prikincidenten kunnen zich voordoen door weggeworpen naalden of andere scherpe voorwerpen;
- het ontruimen van hennepplantages;
- het ontruimen van vervuilde woonruimtes;
- in restafval zijn wegwerpluiers, fecaliën van huisdieren en rottend en schimmelende voedselresten een bron van schimmels, bacteriën, endotoxinen en stof;
- denk ook aan: teken, wespen en bijen, dierenbeten (hondsdolheid), opruimen kadavers (botulisme, vogelgriep).

Infectiegevaar door contact met stoffelijke resten is voor medewerkers van begraafplaatsen vrijwel nihil. Virussen kunnen maar zeer korte tijd in een stoffelijk overschot overleven. Daarbij is vaak bloedcontact nodig om besmet te raken.

Meer informatie en praktische tools over het onderwerp biologische agentia kunt u vinden op de website van het [A+O fonds Gemeenten](#).

Maatregel

Stel een overzicht op van biologische agentia waarmee medewerkers in contact kunnen komen en stel een plan van aanpak op om de blootstelling te beheersen. Onderdelen van dit plan zijn: maatregelen om blootstelling te verlagen, denk bijvoorbeeld aan het vermijden van direct contact met biologische agentia, zoals bijvoorbeeld omgevingswater.

voorlichting en instructie (toolboxmeeting);

beschikbaarheid EHBO-middelen (desinfectie, tekenpincet, angel-verwijder-apparaatje);

persoonlijke beschermingsmiddelen (kleding, handschoenen, ademhalingsbescherming);

persoonlijke hygiëne (handen wassen, tekencontrole).

reinigen van het gebruikte materiaal en gescheiden opslag van schone en niet-schone materialen;

Maatregelverantwoordelijke(n)	Budget	Startdatum	Streefdatum	Einddatum	Status
HRM adviseur stelt een protocol biologische agentia op	nvt	April 2017	Mei 2017		Onbepaald

19.1.2 Kunnen medewerkers schone werkkleding aantrekken als de werkkleding door het werk vervuild is?

Antwoord: **ja** Knelpunt: **nee** Risico:

Toelichting

Medewerkers kunnen vervuilde werkkleding krijgen bij bijvoorbeeld rioolwerk, reinigingswerk, ontruiming van vervuilde woonruimtes of hennepplantages. Wanneer zij geen schone werkkleding aan kunnen trekken, kunnen zij voor verspreiding van bacteriën of andere verontreinigingen zorgen.

19.1.3 Is bekend hoe moet worden gehandeld bij een prikaccident?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico: laag

Toelichting

Maak afspraken over de handelswijze in geval van een prikaccident. Maak deze bekend bij de medewerkers. Als een medewerker zich prikt aan een naald, moet contact opgenomen worden met een deskundige, bijvoorbeeld van de GGD.

Meer informatie en praktische tools over het onderwerp biologische agentia kunt u vinden op de website van het [A+O fonds Gemeenten](#), onder andere een Protocol Prik-, snij- en bijtaccidenten (bijlage 2).

19.2 Rioolwater en/of hogedrukreiniging

19.2.1 Werkt u bij de afdeling riolering en/of werkt u met de hogedrukreiniger?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Over het werken in riolen en/of werken met de hogedrukreiniging staan aparte vragen in deze module.

19.2.2 Is bij blootstelling aan nevels van rioolwater of hogedrukreiniging ademhalingsbescherming verplicht gesteld en beschikbaar?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Rioolwater is vervuild met onder andere bacteriën en hun afbraakproducten, zoals endotoxinen. Nevel die vrijkomt tijdens het werken met een hogedrukreiniger kan vervuild zijn met zowel biologische agentia als gevaarlijke stoffen. Wanneer met een waterstraal wordt schoongemaakt kunnen medewerkers kleine, zwevende druppeltjes inademen.

19.2.3 Is bij direct huidcontact met vervuild water (bijvoorbeeld rioolwater, water/nevel bij hogedruk reiniging) waterafstotende kleding, laarzen en handschoenen verplicht gesteld en beschikbaar?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Geen nadere toelichting.

19.2.4 Worden de noodzakelijke persoonlijke beschermingsmiddelen consequent gedragen bij het werken in riolen en/of het werken met de hogedrukreiniger?

Antwoord: ja Knelpunt: nee Risico:

Toelichting

Rioolwater is vervuild met onder andere bacteriën en hun afbraakproducten, zoals endotoxinen. Nevel die vrijkomt tijdens het werken met een hogedrukreiniger kan vervuild zijn met zowel biologische agentia als gevaarlijke stoffen. Wanneer met een waterstraal wordt schoongemaakt kunnen medewerkers kleine, zwevende druppeltjes inademen.